

Bruk av kunstig intelligens i norsk næringsliv

Rapport nr. 1-2026

SØA

Samfunns-
økonomisk
Analyse

Rapport nr. 1-2026 fra Samfunnsøkonomisk Analyse AS

ISBN-nummer:	978-82-8395-287-2
Oppdragsgiver:	NHO, NHO Elektro, Abelia, Norsk Industri og Fornybar Norge
Tilgjengelighet:	Offentlig
Dato for ferdigstilling:	07.01.2026
Forfattere:	Hanne Jordell, Vegard Flatval, Jørgen Ingerød, Rolf Røtnes, Tobias Gamrath
Kvalitetssikrer:	Karin Ibenholt

Borggata 2B
N-0650 Oslo
Org.nr.: 911 737 752
post@samfunnsokonomisk-analyse.no

Forord

I 2023 gjennomførte Samfunnsøkonomisk Analyse AS en utredning for NHO, NHO Elektro, Abelia og Finans Norge om bruk av kunstig intelligens (KI) i næringslivet, med særlig vekt på potensialet KI har for produktivitet og verdiskaping.

Siden rapporten ble lansert i januar 2024 har KI-feltet vært i en rivende utvikling. I 2023 hadde ChatGPT nettopp blitt lansert, noe som gjorde at allmennheten begynte å forstå potensialet og muligheter som ligger særlig i generativ KI. I løpet av de to årene som går gått siden da, har både utvalget av tilgjengelige KI-verktøy og kapasiteten i disse økt betydelig, samtidig som KI har blitt integrert i stadig flere produkter og prosesser.

Denne rapporten er en oppdatert analyse av betydningen KI kan ha for arbeidskraftsbehovet i Norge, og en statusrapportering over bruken av KI i næringslivet i dag. Utredningsarbeidet er gjennomført på oppdrag fra NHO, NHO Elektro, Abelia, Norsk Industri og Fornybar Norge. En slik oppdatering gir et bedre grunnlag for å forstå hvor raskt den teknologiske utviklingen faktisk omsettes i endringer i arbeidsprosesser, tjenester og verdiskaping.

Vi vil rette en stor takk til Simen Galle, Fenella Cordova Carpena og Ola Pedersen, for vesentlige bidrag til utforming av spørreundersøkelsen.

Oslo, 7. januar 2026

Hanne Jordell

Prosjektleder

Samfunnsøkonomisk Analyse AS

Hovedfunn

Kunstig intelligens (KI) kan spille en sentral rolle i å håndtere en framtidig situasjon med knapphet på arbeidskraft i norsk økonomi. Norske bedrifter har begynt å nyttiggjøre seg KI, men det er fortsatt barrierer. Jo bredere og mer integrert bruk av KI, jo større gevinster for virksomhetene.

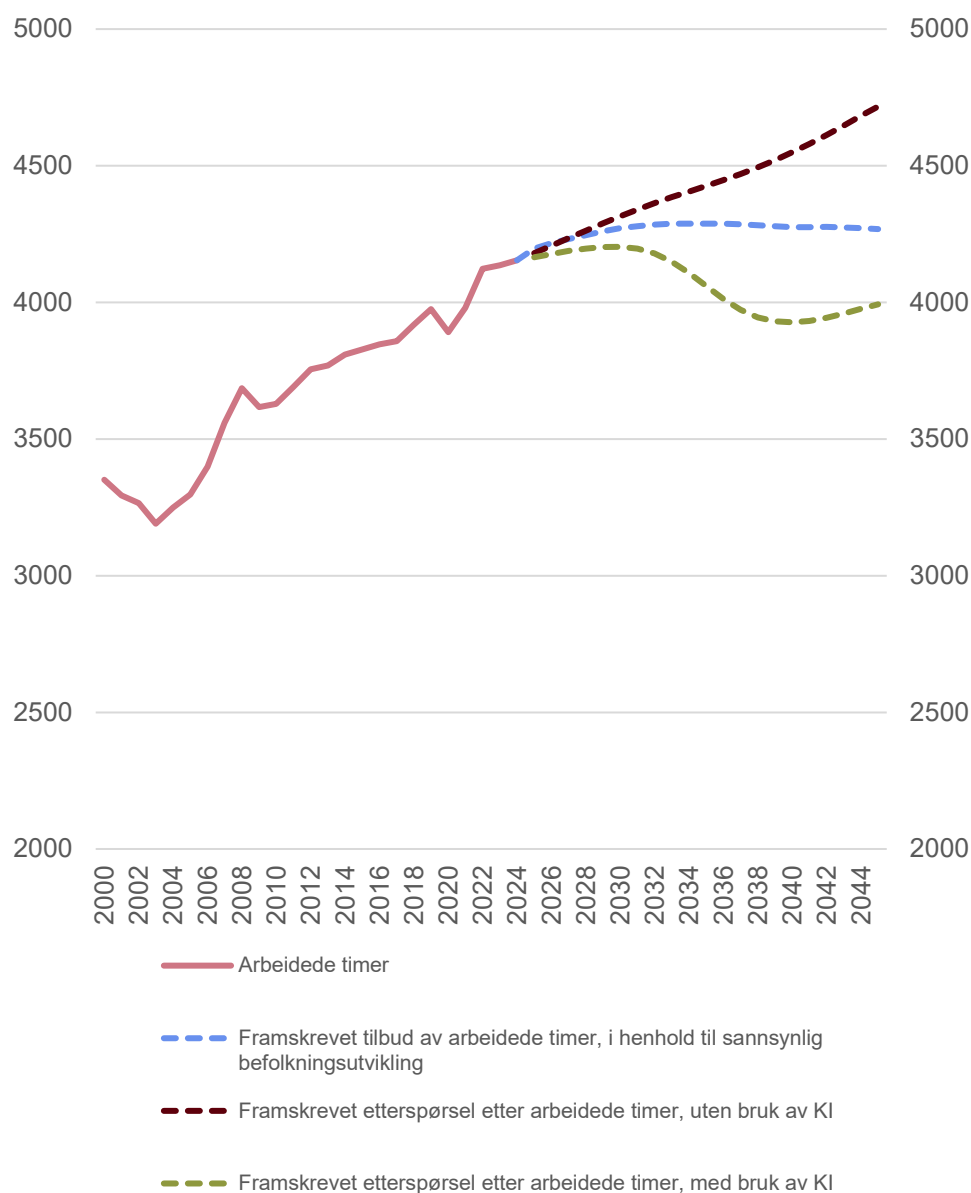
1.1 Utnyttelse av KI i norsk næringsliv vil frigjøre arbeidskraft

Norge står overfor en framtidig situasjon med knapphet på arbeidskraft. SSBs befolkningsframskrivninger tilsier at veksten i arbeidsstyrken avtar de neste tiårene. Samtidig har samfunnet mange uløste oppgaver. Samfunnsøkonomisk Analyse (SØA) har fremskrevet arbeidskraftsbehovet. Framskrivningen viser at etterspørselen øker med om lag 14 prosent fram mot 2045, sammenlignet med nivået i 2024 jf. stiplet blå linje i figur 1. Dette innebærer at Norge potensielt står overfor en vedvarende knapphet på arbeidskraft.

Utfordringer som oppstår når samfunnet mangler arbeidskraft, kan håndteres på flere måter. En måte er at en større andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder deltar i arbeidslivet. Ett annet alternativ er økt nettoinnvandring, men denne må da vedvare over tid. Et tredje alternativ er mer effektiv produksjon av varer og tjenester gjennom nye arbeidsformer og arbeidsbesparende teknologi. I denne rapporten ser vi nærmere på hvordan kunstig intelligens kan bidra til økt effektivitet i produksjonen.

Våre framskrivninger tilsier at bruk av KI kan arbeidsstyrken dekke en sannsynlig utvikling i det eksisterende arbeidsmarkedets etterspørsel etter arbeidskraft, og i tillegg frigjøre kapasitet i arbeidsstyrken til flere og nye oppgaver. Kapasiteten kan tas i bruk til nye og eksisterende oppgaver og løsninger samfunnet etterspør. Noe av dette vil også dreie seg om videreutvikling og bruk av selve KI-teknologien. For å realisere det beregnede potensialet, er det en forutsetning at hele samfunnet kontinuerlig tar i bruk teknologien.

Figur 1 Framskrevet etterspørsel etter arbeidskraft, med og uten generativ KI, og framskrevet tilbud av arbeid fra befolkningen. År 2000-2045. Millioner utførte timeverk. Merk at antall utførte timeverk starter på 2000.

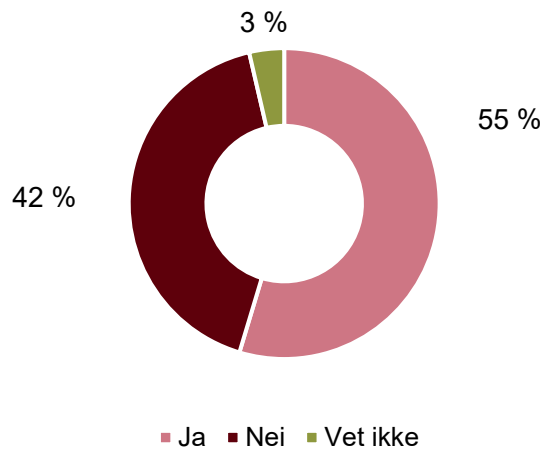

Kilde: Samfunnsøkonomisk Analyse

1.2 KI brukes i økende grad i norsk næringsliv

I henhold til to spørreundersøkelser gjennomført av SØA på oppdrag fra NHO mfl., har bruken av KI økt i store deler av norsk næringsliv de siste to årene. I 2023 var det 24 pst. av norske virksomheter som svarte at de brukte KI, mens andelen virksomheter med KI bruk er på 55 pst. i 2025. For mange virksomheter handler det fortsatt mest om testing og utprøving av tilgjengelige KI-verktøy, særlig innen generativ KI. Markedet for slike løsninger har utviklet seg svært raskt de siste årene, og det er grunn til å tro at denne utviklingen vil fortsette.

Figur 2 Brukes KI i virksomheten i dag?

N = 4 294

Note: Tallet er vektet for virksomhetenes næring. Vekter vi for virksomhetens størrelse i stedet blir resultatene omtrent de samme. Se teknisk vedlegg for utdypende informasjon.

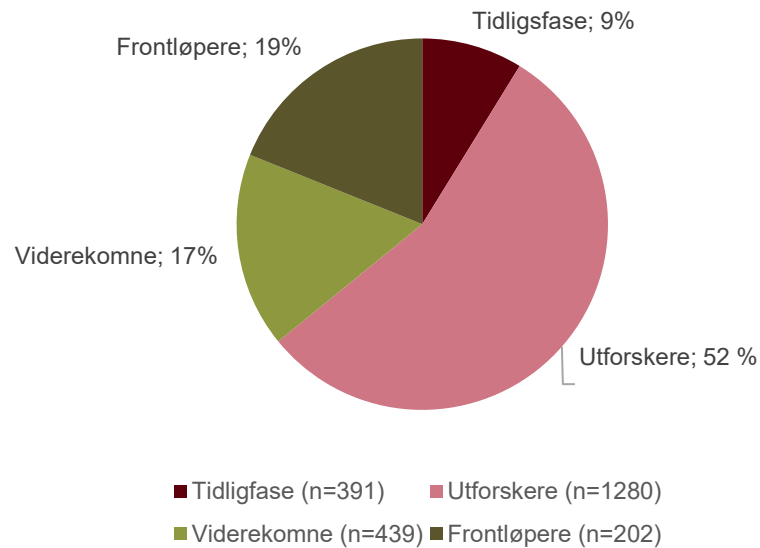
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Spørreundersøkelsen viser dessuten at KI i hovedsak brukes til å forbedre drift og interne arbeidsprosesser, men enkelte virksomheter, særlig innen IKT, finans og faglig tjenesteyting, benytter KI også til å utvikle nye produkter og tjenester.

OECD publiserte i desember 2025 en analyse av små og mellomstore bedrifters bruk av kunstig intelligens i G7-landene, der virksomhetene grupperes etter hvor avansert KI-bruken er, basert på hvor integrert KI er i virksomheten og hvilke typer KI-verktøy som benyttes (OECD, 2025). Inndelingen synliggjør både likheter og forskjeller i SMB-ers strategier og modenhet for KI-adaptasjon, med formål om å gi et bedre grunnlag for mer treffsikker virkemiddel- og politikkutforming.

OECD understreker at innføring og bruk av KI på virksomhetsnivå er en gradvis og iterativ prosess, der digital modenhet både er en forutsetning for og et resultat av KI-bruk, og der vellykket anvendelse kan bidra til mer effektive arbeidsprosesser, organisatorisk læring og endret arbeidskultur (OECD, 2025). Selv om OECD-rapporten ble publisert sent i utredningsarbeidet og derfor ikke lå til grunn for utformingen av spørreundersøkelsen, inneholder undersøkelsen spørsmål som gjør det mulig å tilnærme seg OECDs gruppering, og figur 3 viser fordelingen av respondentene på disse kategoriene, oversatt til norske betegnelser.

Figur 3 KI-adaptasjon i norsk næringsliv

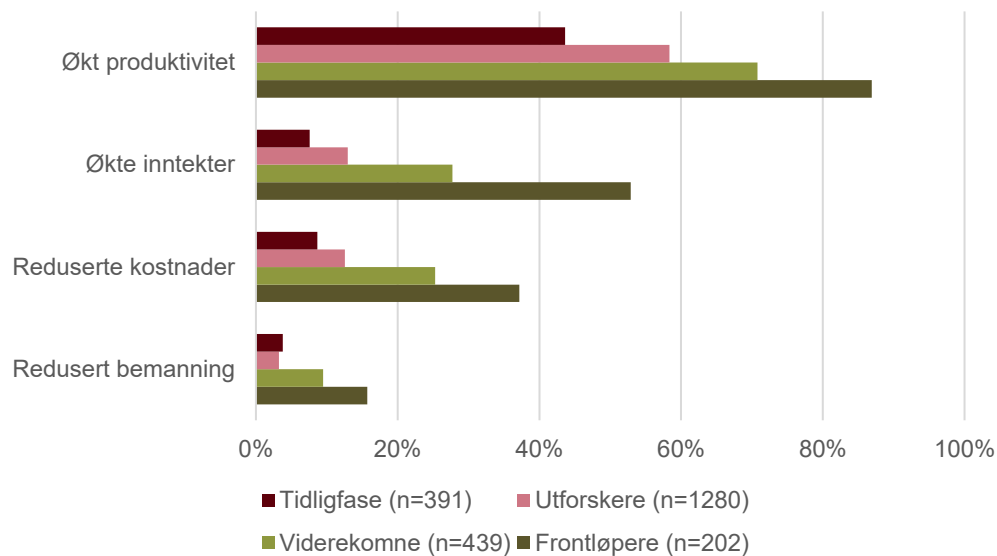
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO, basert på (OECD, 2025)

Frontløperne er de bedriftene som i størst grad har adoptert KI i bedriften sin. KI er i stor grad integrert i deres arbeidsprosesser og de bruker KI verktøy som er mer spesifikt tilpasset deres virksomhet og deres arbeidsprosesser. Det er i hovedsak virksomheter innen IKT- og finansnæringer samt andre forretningsrettede tjenestenæringer som kategoriseres som frontløpere. De to næringene utgjør til sammen om lag 60 prosent av frontløperne.

Viderekomne er virksomhetene som har integrert KI på tvers av virksomheten, men som i hovedsak bruker veletablerte KI løsninger. Utforskerne er virksomheter som ikke har integrert KI i hele virksomheten og KI er ikke systematisk integrert, men de utforsker nye og innovative KI løsninger til bruk i virksomheten. Tidligfasevirksomheter har i mindre grad tatt i bruk KI. De har ikke integrert KI på tvers av virksomheten og de utforsker ikke nye og innovative løsninger.

Virksomhetene opplever økt produktivitet som følge av bruk av KI, og særlig frontløperne rapporterer om økte inntekter ved bruk av KI, se figur 4.

Figur 4 Hvordan har KI påvirket virksomheten deres hittil? Fordelt på ulik grad av KI-adaptasjon.

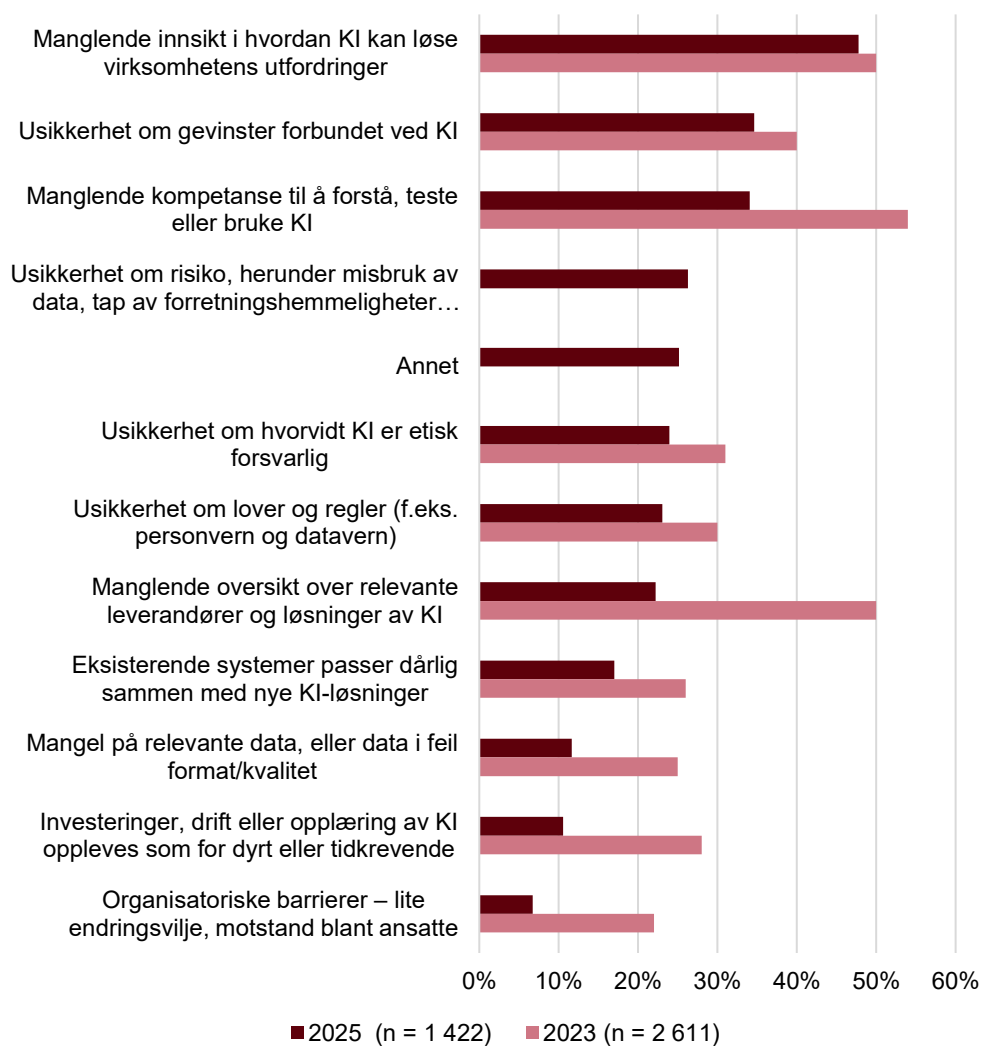
Note: N = 2 312

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

1.3 Fortsatt barrierer

For at flere virksomheter skal ta i bruk KI på måter som faktisk gir gevinster, må barrierene de møter reduseres. Blant virksomheter som *ikke* har tatt i bruk KI, er usikkerhet om hvordan teknologien kan skape verdi den viktigste barrieren jf. figur 5.. Sammenlignet med situasjonen for to år siden, opplever færre problemer med å orientere seg i markedet for KI-løsninger, men mange mangler fortsatt kunnskap om hvordan KI kan løse virksomhetens utfordringer.

Figur 11 Hvilke barrierer står i veien for bruk av KI? 2025-undersøkelsen sammenlignet med 2023-undersøkelsen. Virksomheter som ikke bruker KI.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO og Spørreundersøkelse 2023 SØA/NHO

Innhold

Forord	I
Hovedfunn	II
1.1 Utnyttelse av KI i norsk næringsliv vil frigjøre arbeidskraft	II
1.2 KI brukes i økende grad i norsk næringsliv	III
1.3 Fortsatt barrierer	VI
1 Innledning	1
2 Metode og data	3
2.1 Litteraturgjennomgang	3
2.2 Spørreundersøkelse	4
2.3 SSB-data til framskrivninger	4
3 KI kan bidra til spart arbeidskraft	6
3.1 KIs betydning for økonomisk utvikling	6
3.2 Uten KI vil arbeidslivet mangle arbeidskraft	6
3.3 Kunstig intelligens kan redusere mangelen på arbeidskraft	8
3.4 Implikasjoner	11
4 Status for bruk av KI i norsk næringsliv	13
4.1 KI brukes i flertallet av norske virksomheter, og bruken øker	13
4.2 Særlig utstrakt bruk av «allmenne» verktøy	15
4.3 KI ble tatt i bruk i 2024 og 2025	18
4.4 KI brukes primært til å forbedre drift, men noen skaper også noe helt nytt	18
4.5 KI er i liten grad integrert del av arbeidsprosesser	21
4.6 Nesten 20 prosent av norske foretak er frontløpere i KI bruk	23
5 Effekter av KI henger sammen med hvordan KI brukes	26
5.1 Virksomhetene vurderer at KI har vært produktivitetsforbedrende	26
5.2 Jo høyere KI-adaptasjon, jo flere gevinster	29
5.3 Fortsatt usikkerhet om nytten ved KI blant norske virksomheter	30
6 Oppsummering	33
Referanser	34
Teknisk vedlegg	36
Spørreundersøkelse	36
Framskrivninger av arbeidsmarkedets etterspørsel etter arbeidskraft med og uten bruk av KI	40
KI-adaptasjon	42

1 Innledning

På oppdrag fra NHO, NHO Elektro, Abelia, Norsk Industri og Fornybar Norge har SØA gjennomført en analyse av kunstig intelligens' betydning for arbeidsmarkedet i Norge. Dette kapittelet beskriver bakgrunn og kontekst for prosjektet, og de konkrete problemstillingene rapporten drøfter nærmere.

I 2023 gjennomførte Samfunnsøkonomisk Analyse AS en utredning for NHO, NHO Elektro, Abelia og Finans Norge om bruk av KI i næringslivet, med særlig vekt på potensialet KI har for produktivitet og verdiskaping (SØA, 2023). Denne rapporten viste blant annet at ca. 24 prosent av norske foretak brukte KI, og at bruk av generativ AI vil kunne løfte den årlige produktivitetsveksten fram mot 2040. NHOs politiske standpunkt er at Norge må få fart på bruken av kunstig intelligens (NHO, 2024).

I 2023 ble også ChatGPT lansert, noe som gjorde at allmennheten begynte å forstå potensialet og muligheter som ligger, særlig i generativ KI. I løpet av de to påfølgende årene har både utvalget av tilgjengelige KI-verktøy og kapasiteten i disse økt betydelig, samtidig som KI har blitt integrert i stadig flere produkter, prosesser og dagligliv. Verktøy med generativ kunstig intelligens (KI) basert på store språkmodeller har utviklet seg fra å kunne generere tekst til å behandle bilder, lyd og video, samt utføre komplekse oppgaver som koding eller dataanalyse automatisk (Gmyrek, et al., 2025).

Denne rapporten tar temperaturen på bruken av KI i norsk næringsliv og utviklingen som har skjedd de to siste årene og drøfter potensialet KI kan ha for arbeidskraftsbehovet. Formålet er å få et oppdatert grunnlag for å forstå hvor raskt, eller langsomt, den teknologiske utviklingen faktisk omsettes i endringer i arbeidsprosesser, tjenester og verdiskaping.

Rapporten drøfter tre hovedspørsmål:

Hvilken rolle kan KI spille med tanke på arbeidskraftsbehovet i Norge?

Hva er status for bruk av KI i norsk næringsliv i dag og hvordan har dette bildet endret seg siden 2023?

I hvilken grad er norske virksomheter på vei til å utnytte potensialet i KI?
Hva slags barrierer opplever bedrifter for å nyttiggjøre seg KI?

Rapporten er bygget opp på følgende måte:

- Kapittel 2 er metodekapittel, der vi overordnet gjennomgår data og metoder som er benyttet i arbeidet. Merk at vi også har utarbeidet et teknisk vedlegg med ytterligere metodiske presiseringer.
- I kapittel 3 drøftes hvilken rolle KI kan spille med tanke på arbeidskraftsbehovet i Norge, dvs. den første problemstillingen
- I kapittel 4 beskrives status for bruk av KI i norsk næringsliv, dvs. den andre problemstillingen
- I kapittel 5 undersøker vi effekter og implikasjoner av KI, og forhold som påvirker dette, herunder barrierer for bruk av KI, dvs. den tredje problemstillingen

Fremst i rapporten er i tillegg en kortversjon av rapporten, som viser hovedfunn, og bakerst er en stikkordsmessig oppsummering av hovedfunnene.

Vi har også utarbeidet et teknisk vedlegg for ytterligere metodiske presiseringer, som framgår helt til sist i dokumentet.

2 Metode og data

Rapporten er basert på flere datakilder. Vi har gjennomført en oppdatert litteraturgjennomgang, gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot norske foretak, og benyttet SSB-data for å framskrive arbeidsmarkedets utvikling med og uten KI.

2.1 Litteraturgjennomgang

Siden SØAs rapport om KI i arbeidslivet ble publisert januar 2024, har det blitt publisert en rekke studier som dreier seg om hvordan særlig generativ KI kan påvirke produktivetsnivået i økonomien. Vi har ikke gjort en fullstendig litteraturgjennomgang, men et målrettet søk for å oppdatere oss på metodeutvikling og oppdaterte forventninger om effekter som følger av KI. Flere studier er oppsummert i en egen OECD rapport (Filippucci mfl. 2025), og er derfor tillagt særlig vekt i prosjektet. Basert på studiene OECD her har gjennomgått, anslås det at KI kan bidra med mellom 0,2 og 1,3 prosentpoeng til årlig vekst i arbeidskraftsproduktiviteten i G7-økonomiene det neste tiåret. Studien utgjør et relevant referansegrunnlag for egne analyser.

Metodene for å beregne arbeidsproduktiviteten, som de ulike studiene omtalt over har brukt, er ikke helt transparente. Derfor har vi også nyttiggjort oss en annen studie, Gmyrek, mfl. (2025). I denne presenterer forfatterne en indeks som rangerer hvor utsatte ulike yrkesgrupper er for automatisering, som følger av generativ KI, på en skala fra 0 til 1. Indeksen bygger på ansattes egne vurderinger av potensialet for å automatisere arbeidsoppgaver i sitt yrke, ekspertvurderinger og statistiske analyser av oppgavegrunnlaget. Denne studien ligger til grunn for vår beregning av effektiviserings- og automatiseringspotensialet med bruk av KI (kapittel 3). Resultatene er oversatt til en norsk kontekst ved å koble den norske og internasjonale standarden for yrkesklassifisering.

En tredje studie vi har lagt særlig vekt på er en studie av OECD som analyserer små og mellomstore bedrifters bruk av kunstig intelligens i G7-landene (OECD, 2025). Virksomhetene er kategorisert etter hvor integrert KI-bruken er, og hvilke KI-verktøy som brukes («taksonomi»). Vi har brukt en tilpasning av denne kategoriseringen i analysen av spørreundersøkellesdata (kapittel 4 og 5).

Vi har også vurdert funn i spørreundersøkelsen opp mot statistikk publisert av SSB, og da i første rekke statistikk om IKT-bruk i virksomheter og IKT-bruk i husholdninger.

Litteratur, analyser, og data som er brukt direkte i rapporten framgår av fortløpende kildehenvisninger, samt referanselisten bakerst i rapporten.

2.2 Spørreundersøkelse

Vi har gjennomført en web-basert spørreundersøkelse om bruk av KI i næringslivet.

For å identifisere respondenter til denne, har vi brukt offentlige registre over norske virksomheter. Det finnes over 440 000 registrerte virksomheter i Norge, men mange av disse er små bedrifter og enkeltpersonforetak, og har derfor ikke oppgitt e-postadresse i de offentlige registrene. Undersøkelsen ble kun sendt til virksomheter med oppgitt e-postadresse.

Vi inviterte 111 000 bedrifter til å besvare spørreundersøkelsen. Av disse svarte 4 294 virksomheter på det første spørsmålet i undersøkelsen, mens 3488 svarte på hele undersøkelsen. Spørreundersøkelsen inneholder en del rutinger, hvilket betyr at ikke alle respondenter besvarer alle spørsmål. Antall respondenter som har besvart det enkelte spørsmålet vises i alle figurer.

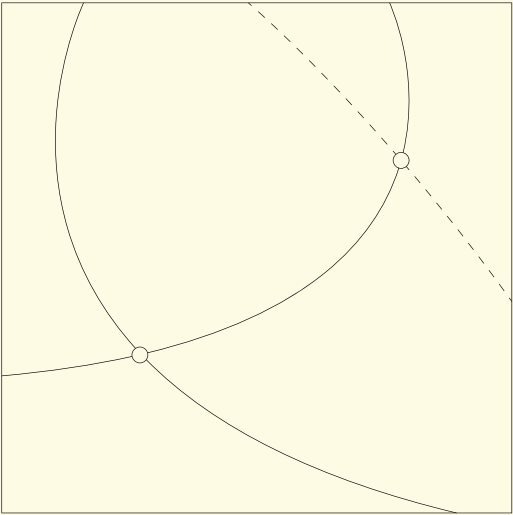
I teknisk vedlegg framgår mer informasjon om populasjon, utvalg, representativitet og vekting av svar mv.

2.3 SSB-data til framskrivninger

I kapittel 2 framskriver vi behovet for arbeidskraft med og uten bruk av KI. Disse framskrivningene er utarbeidet med Samfunnsøkonomisk Analyses nærings- og kompetansem modell (SØNK), som er utviklet for å analysere og framskrive utviklingen i næringsstrukturen og endringer i arbeidslivets kompetansebehov. Tallgrunnlaget i SØNK er hentet fra SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk for personer i aldersgruppen 15-74 år for perioden 2015-2024. De sysselsatte er fordelt på 37 næringsgrupper. Innad i hver næringsgruppe er de sysselsatte videre fordelt på 24 yrkesgrupper.

I framskrivningene bruker vi også SSBs befolkningsframskrivninger for å framskrive utviklingen i arbeidsstyrken, målt ved antall personer i arbeidsfør alder (15-74 år). Vi antar at sysselsettingsandelen blant de i arbeidsstyrken er konstant, og på nivå med siste observerte år.

Mer detaljerte beskrivelser av forutsetninger og resultater i framskrivingene finnes i vedlegg 1 til rapporten.

3 KI kan bidra til spart arbeidskraft

Kunstig intelligens (KI) har på kort tid fått stor betydning i arbeids- og samfunnsliv. Generativ KI særlig, har vist potensial til å effektivisere mange oppgaver, særlig innen kontoryrker. Økt bruk av KI kan derfor gjøre det lettere å møte et økende behov for arbeidskraft i Norge.

3.1 KIs betydning for økonomisk utvikling

Flere studier som er publisert de siste par årene (oppsummert i OECD-rapporten Filippucci mfl. 2025) bruker en tilnærming som tar utgangspunkt i spørsmålet om og i hvilken grad KI kan effektivisere og automatisere oppgaver som i dag utføres av mennesker. Effektene på oppgavenivå kan deretter aggregeres opp til virkninger på yrkesgrupper og næringsgrupper. Analysene og eksperimentene som rapporten oppsummerer, viser at produktivitetseffekten på enkeltoppgaver som koding, tekstproduksjon og forretningsrådgivning kan være på mellom 40 og 60 prosent. Siden et yrke består av flere oppgaver og kontekster, er det imidlertid usikkert i hvilken grad produktivetsgevinster på enkeltoppgaver vil påvirke et yrke eller en næring som helhet.

Gmyrek mfl. (2025) viser, i tråd med annen litteratur, at *generativ* KI har størst potensial for å effektivisere oppgaver i kontoryrker, mens fysiske og sosiale yrker i mindre grad er påvirket (se for eksempel Acemoglu, Kong og Restrepo (2025), Felten, Raj og Seamans (2023) og OECD-rapporten referert til over). Det innebærer at effektiviseringspotensialet er relativt større i de næringene som i hovedsak består av slike oppgaver, som IKT-næringene, bank og finans, faglig tjenesteyting og i deler av offentlig forvaltning. I motsatt ende av skalaen finner vi minst potensiale i helse- og omsorgssektoren, bygg og anlegg og i enkelte servicenæringer med flere manuelle og sosiale arbeidsoppgaver.

I de neste kapitlene ser vi nærmere på hvordan generativ KI vil kunne slå ut på norske forhold, med bakgrunn i hvordan norsk arbeids- og næringsliv er sammensatt.

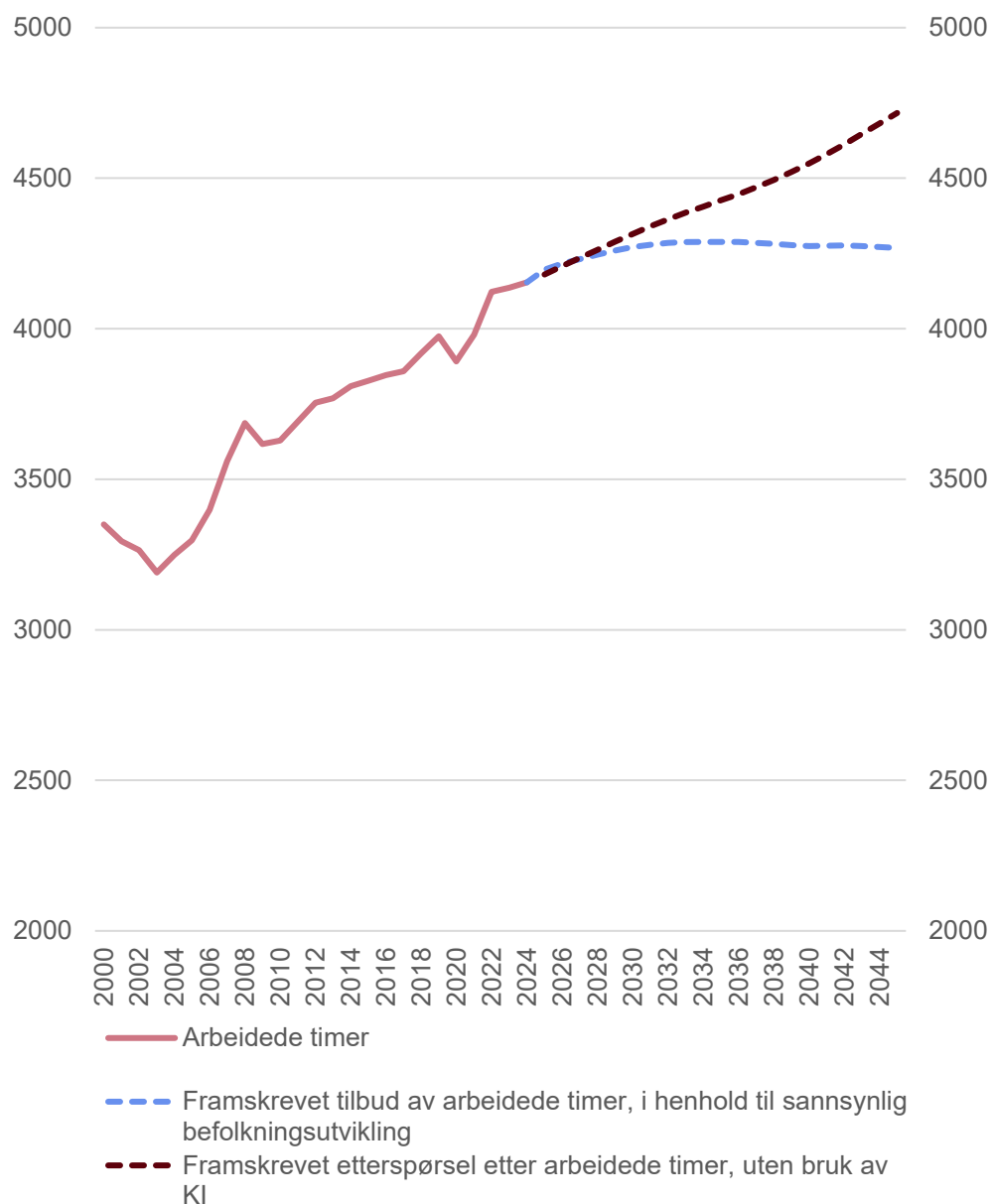
3.2 Uten KI vil arbeidslivet mangle arbeidskraft

For å kunne anslå hvordan kunstig intelligens kan påvirke det norske arbeidsmarkedet, trenger vi en referansebane (sammenlikningsgrunnlag) som

viser hvordan økonomien forventes å utvikle seg fremover uten større endringer i politikk eller teknologi.¹

Framskrivningen viser at etterspørselen etter arbeidskraft øker med om lag 14 prosent fram mot 2045, sammenlignet med nivået i 2024, jf. figur 3.1. Dette innebærer at Norge står overfor en mulig vedvarende knapphet på arbeidskraft. Uten en form for avlastning eller omstilling vil deler av oppgavene i økonomien bli stående uløst fordi kapasiteten ikke strekker til, noe som igjen vil begrense framtidig verdiskaping.

Figur 3.1 Antall millioner timeverk etterspurt i referansebanen og framskrevet tilbud av timer fra befolkningen. År 2000-2045. Merk at antall timeverk starter på 2000.

Kilde: SØA

¹ Metode og forutsetninger for denne framskrivningen er beskrevet i det tekniske vedlegget.

3.3 Kunstig intelligens kan redusere mangelen på arbeidskraft

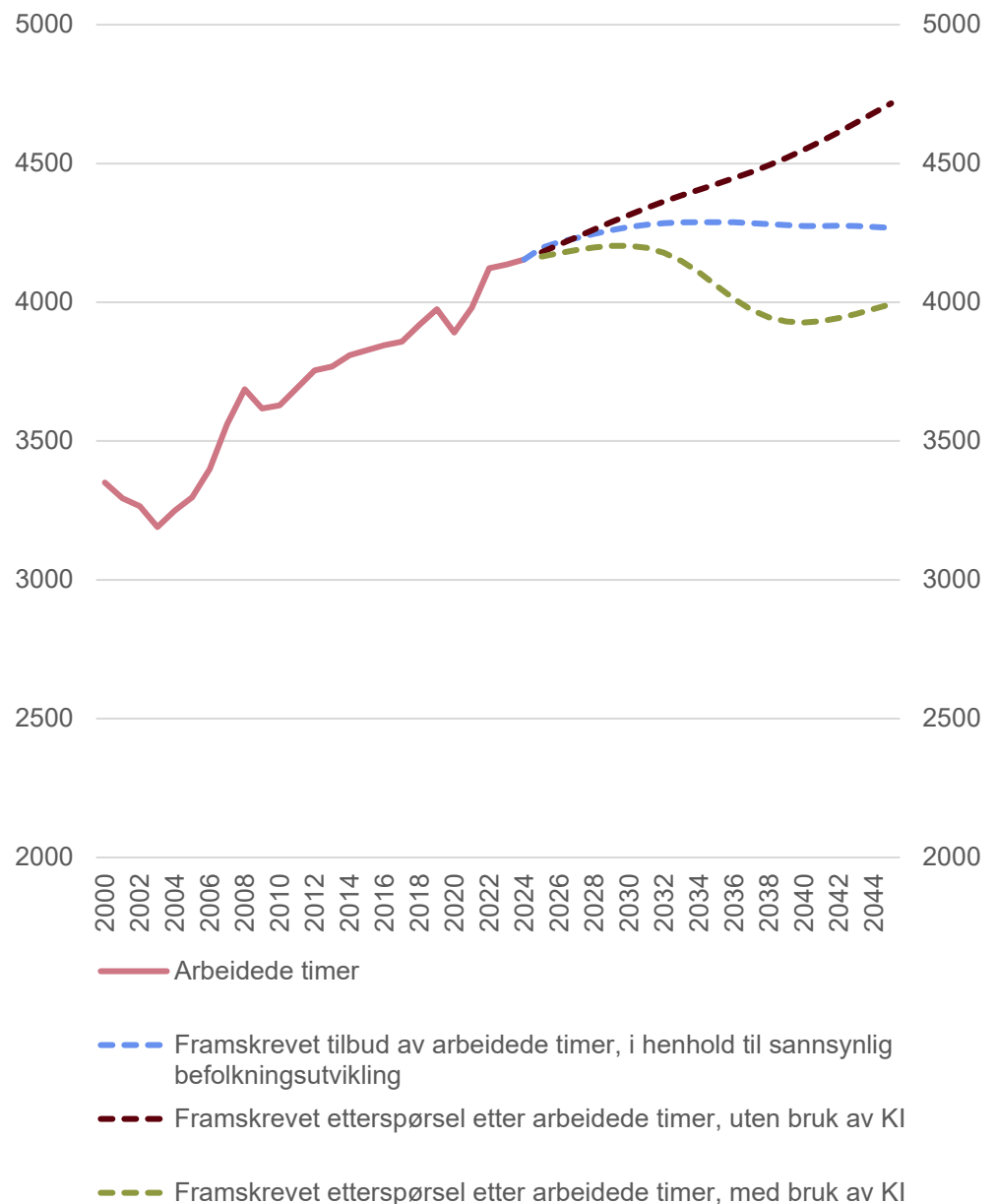
Utfordringer som oppstår når samfunnet mangler arbeidskraft, kan håndteres på flere måter. En måte er at en større andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder deltar i arbeidslivet. En annen måte er økt netto innvandring, men i så fall må innvandringen vedvare kontinuerlig etter hvert som også innvandrere trer ut av arbeidslivet. En tredje måte er at ønskede varer og tjenester produseres mer effektivt, enten ved nye måter å organisere arbeidet på eller med mer arbeidsbesparende teknologi. I dette kapitlet ser vi nærmere på hvordan KI kan bidra til høyere effektivitet i produksjonen av varer og tjenester.

For å beregne mulige arbeidsbesparende effekter av KI i norsk økonomi har vi tatt utgangspunkt i en indeks utviklet av Gmyrek mfl. (2025), som rangerer hvor utsatte ulike yrkesgrupper er for automatisering med generativ KI på en skala fra 0 til 1. Indeksen bygger på ansattes vurdering av potensialet for å automatisere arbeidsoppgaver i eget yrke, ekspertvurderinger og statistiske analyser av oppgavegrunnlaget.

Indeksen måler yrkenes eksponering for generativ KI, og representerer et potensial for effektivisering. Det er fortsatt usikkert hvordan automatisering av enkeltoppgaver vil påvirke etterspørselen etter en yrkesgruppe som helhet. Yrket kan tilføres nye oppgaver, som vil opprettholde etterspørselen. Det kan også være en rekke praktiske, regulatoriske eller andre faktorer som påvirker om potensialet faktisk realiseres. På grunn av denne usikkerheten har vi i beregningene av framtidig bruk av arbeidskraft lagt til grunn at halvparten av det estimerte potensialet for automatisering i hver yrkesgruppe realiseres fram mot 2045.

Figur 3.2 viser hvordan utviklingen i etterspørselen etter arbeidskraft endres dersom arbeidslivet realiserer de beregnede effektivitetsgevinstene av generativ KI. Bruk av KI innebærer at etterspørselen etter arbeidstimer går vesentlig ned, fordi mange oppgaver er automatisert med teknologi. Beregningene tilsier at bruk av KI gjør at arbeidsmarkedet samlet kan produsere de samme varene og tjenestene som i dag med 15 prosent færre arbeidede timer. Konsekvensen er at arbeidsmarkedet i framskrivingene går fra en situasjon med tiltakende mangel på arbeidskraft fram mot 2045, til at bruk av KI frigjør kapasitet som kan tas i bruk i andre deler av økonomien.

Figur 3.2 Framskrevet etterspørsel etter arbeidskraft, med og uten generativ KI, og framskrevet tilbud av timer fra befolkningen. 2000-2045. Millioner utførte timeverk. Merk at antall timeverk starter på 2000.

Kilde: SØA

Et viktig spørsmål som følger av resultatene over, er hvordan arbeidskapasiteten som frigjøres med KI vil nyttiggjøres i arbeidsmarkedet.

På den ene siden viser beregningene at effektiviseringspotensialet fra generativ KI er så stort at det kan føre til økt arbeidsledighet dersom den frigjorte arbeidskraften *ikke* tas i bruk andre steder i økonomien. Figur 3.2 viser at etterspørselen etter arbeidstimer med bruk av KI, er lavere enn det samlede tilbudet av arbeidskraft fram mot 2045.

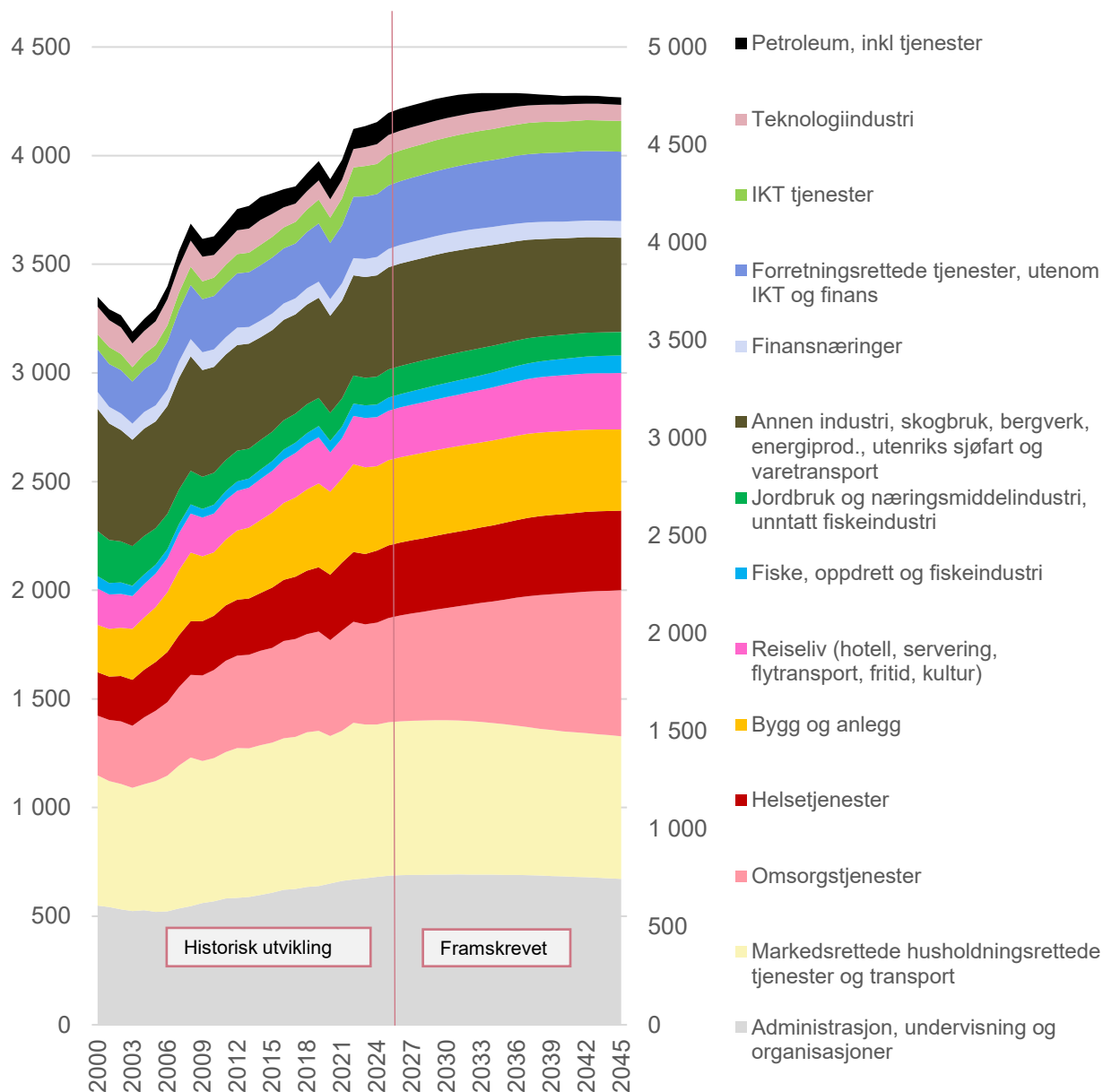
På en annen side har økonomien og arbeidsmarkedet historisk sett gått gjennom store teknologiske endringer, helt fra den industrielle revolusjon til digitaliseringen av samfunnet i nyere tid. Gjennom hele den historien har noen oppgaver blitt automatisert og etterspørselen etter yrker har falt, mens det har

blitt økt etterspørsel etter arbeidskraft som kan utføre andre oppgaver. Den frigjorte kapasiteten kan brukes til oppgaver som i dag ikke blir utført, til å heve kvaliteten på eksisterende varer og tjenester, eller til å utvikle helt nye løsninger og markeder som samfunnet har behov for. En del av de nye oppgavene som trolig vil øke, handler også om videreutvikling av selve KI-teknologien og bruken av KI i ulike anvendelser, altså oppgaver som handler om å håndtere en ny teknologi.

Om den frigjorte arbeidskapasiteten i samfunnet vil sysselsettes og i hvilke næringer den vil sysselsettes i, vet vi ikke med sikkerhet. I beregningene har vi lagt til grunn at de fordeles proporsjonalt utover hele økonomien. Teknisk sett flyter den ledige kapasiteten til sektorer med stort behov for arbeidskraft og der KI i mindre grad kan erstatte menneskene, som i helse- og omsorgstjenestene og andre husholdningsrettede tjenester.

Resultatet av denne antatte utviklingen er presentert i figur 3.3. Det totale antallet arbeidede timer øker til rundt 4 300 millioner, i tråd med framskrivingen av forventet utvikling i tilbudet av arbeidstimer. Her brukes KI for å produsere alle de varene og tjenestene samfunnet etterspurte i referansebanen. I tillegg brukes den kapasiteten som er frigjort med bruk av KI til å øke produksjonen av varer og tjenester ytterligere.

Figur 3.3 Framskrevet realisert sysselsetting gitt forventet arbeidstilbud og realiserte gevinster av generativ KI, fordelt på næringsgrupper. 2000-2045.

Kilde: SØA

3.4 Implikasjoner

I utgangspunktet gir økt bruk av KI store muligheter for høyere verdiskaping per arbeidet time, ved at produksjonen blir mer effektiv (altså økt produktivitet).

Samtidig kan sterk effektivisering skape utfordringer hvis arbeidskraft som frigis ikke brukes til nye oppgaver. Utfordringen er av to typer. Personer som ønsker å arbeide, men ikke får jobb, vil oppleve velferdstap i form av lavere inntekt enn andre og trolig mindre selvfølelse. Samfunnet mister også muligheten til å få utført oppgaver som vil øke inntekter og velferd for alle.

Samtidig oppstår muligheter for økte inntekter om denne arbeidskraften kan tre inn i virksomheter, både private og offentlige, som ser at det er muligheter

til å gjøre mer om de får tilgang til mer arbeidskraft. Samfunnet har normalt en rekke uløste oppgaver. Når mulighetene for å løse disse oppgavene som følge av teknologisk framgang har frigjort arbeidskraft på andre områder, vil samlet produksjon, inntekt og velferd i samfunnet øke. Det er derfor i alles interesse at de som ønsker å arbeide kommer i arbeid.

Hvorvidt overgangen til mer effektiv produksjon av varer og tjenester blir utfordrende, vil delvis avhenge av at både unge som skal inn i arbeidslivet og personer som utfører oppgaver som kan gjøres på andre måter, har eller utvikler kompetansen som de nye oppgavene krever. Dersom endringer skjer plutselig kan det være krevende, men omstilling skjer som regel gradvis. Unge mennesker som er i ferd med å tre inn i arbeidslivet vil naturlig søke seg mot yrker og utdanninger det er behov for. På grunn av kontinuerlig endringer i hvem som trer inn og går ut av arbeidsmarkedet vil mye av omstillingen til nye oppgaver skje «av seg selv». For personer som må omstille seg til nye måter å arbeide på eller eventuelt til nye yrker, kan det være mer krevende. Det er likevel noe som skjer i betydelige omfang allerede i dag og har skjedd til enhver tid. Det vil sannsynligvis også skje i årene framover.

Historiske erfaringer viser også at teknologiske skifter gir opphav til en rekke nye innovasjoner som skaper behov for nye kompetanser og nye virksomheter. Det er all grunn til å vente at det vil være tilfellet også i årene framover. Noen av de arbeidsoppgavene som følger av nye innovasjoner vil naturlig dekkes av unge mennesker som trer inn i arbeidslivet med ny kompetanse, men også i samspill med mer erfarne arbeidstakere som har kunnskap om markedspotensial og eksisterende markedsstrukturer.

Likevel kan det oppstå en periode med tilpasningsproblemer i arbeidsmarkedet, særlig for grupper som har kompetanse som ikke lenger treffer virksomhetenes behov. Hvor krevende denne omstillingen blir, avhenger blant annet av tempoet i teknologiutviklingen og implementeringstakten av KI, hvor gode muligheter folk har til å hente inn ny kompetanse, og hvor mange nye jobber som skapes som følge av KI. Dersom omstillingen blir krevende, vil det kunne fordre behov for tiltak fra myndigheter og trepartssamarbeidet.

En særlig inntektsutfordring kan oppstå dersom næringer med høy verdiskaping per time reduseres, mens nye næringer som vokser ikke har samme evne til å betale for arbeidskraft og kapital, altså har lavere verdiskaping per time. I dette perspektivet er det av stor betydning at det er vekst i næringer med relativ høy verdiskaping per time. I dag omfatter det særlig næringer innenfor IKT, finans, industri, oppdrettsnæringen og faglig tjenesteyting, som er nettopp de næringene hvor KI i særlig grad bidrar til å effektivisere produksjonen. Sett fra et inntektsperspektiv for landet vil det derfor være av stor betydning at virksomheter innen slike næringer er i stand til å ekspandere i Norge og dermed også sysselsette flere samtidig som de effektiviserer produksjonen per time.

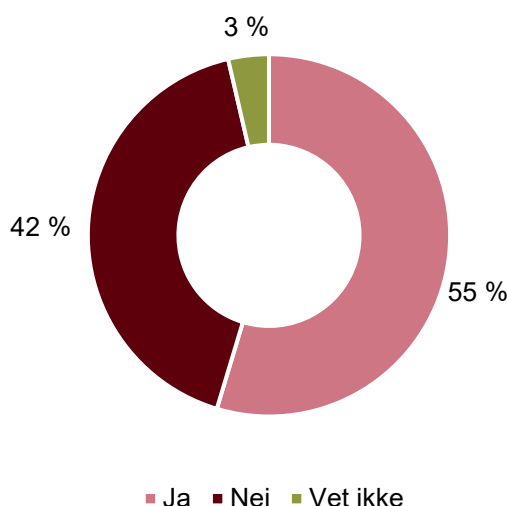
4 Status for bruk av KI i norsk næringsliv

KI har stort effektiviseringspotensial, som vist i kapittel 3. I dette kapitlet ser vi nærmere på utviklingen i bruk av KI i norsk næringsliv, basert på en spørreundersøkelse gjennomført høsten 2025. KI brukes i økende grad, og nå av flertallet av norske virksomheter. Spørreundersøkelsen indikerer at virksomheter fortsatt er i en test og utprøvningsfase, og at KI i liten grad er en integrert del av arbeidsprosesser.

4.1 KI brukes i flertallet av norske virksomheter, og bruken øker

Resultater fra spørreundersøkelsen gjennomført høsten 2025, viser at 55 pst. av norske foretak svarer at KI brukes i virksomheten deres, jf. figur 4.1

Figur 4.1 Brukes KI i virksomheten i dag?

N = 4 294

Note: Tallet er vektet for virksomhetenes næring. Vekter vi for virksomhetens størrelse i stedet blir resultatene omtrent de samme. Den uvektede andelen som har tatt i bruk KI er 59 %. Se teknisk vedlegg for utdypende informasjon.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

I spørreundersøkelsen SØA gjennomførte i 2023, framgikk det at om lag 24 pst. av norsk næringsliv hadde tatt i bruk KI. Spørreundersøkelsen

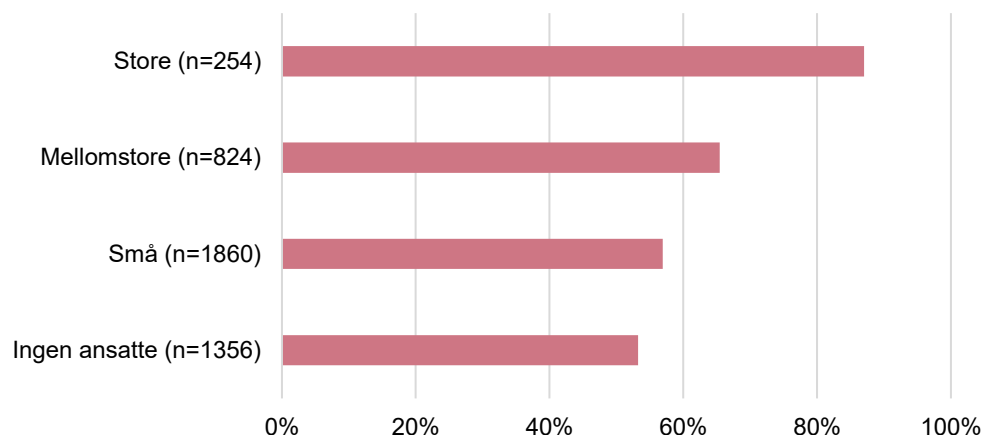
gjennomført i november 2025 indikerer således sterk vekst i utbredelse av KI. Andelen som svarer at de har tatt i bruk KI i denne spørreundersøkelsen er også vesentlig høyere enn det SSB finner i sin utvalgsundersøkelse om bruk av IKT i næringslivet som ble publisert tidligere i høst (SSB, 2025c). SSB finner at omtrent 30 pst. av norske virksomheter bruker en eller flere KI-teknologier. Samtidig viser SSBs undersøkelse om bruk av IKT i husholdningene at omtrent 63 pst. av befolkningen bruker KI til jobb eller karriereformål (SSB, 2025a).

Etter vår vurdering kan noe av forklaringen på at det er forskjell mellom det SSB finner og det vår spørreundersøkelse indikerer, henge sammen med spørsmålsformuleringen vi har benyttet i årets undersøkelse; nemlig hvorvidt *KI brukes i virksomheten* – snarere enn om virksomheten bruker KI – som var formuleringen brukt i 2023.

Årsaken til endringene i denne formuleringen var for å fange opp bruk av KI som ikke nødvendigvis er implementert eller toppstyrt. Vår hypotese var at bruken i virksomheter trolig øker i takt med tilgjengeliggjøringen og forbedringen av «allmenne» generative KI-verktøy, slik som ChatGPT – noe som vi også finner holdepunkter for i spørreundersøkelsen. SSBs undersøkelse om KI bruk i befolkningen viser også at det er en generell økning i bruk av denne typen verktøy (SSB, 2025b).

Det er noe variasjon hvis vi ser nærmere på størrelsesintervaller. Spørreundersøkelsen indikerer at KI er vesentlig mer utbredt i store virksomheter sammenliknet med mindre, jf. figur 4.2.

Figur 4.2 Andel virksomheter som svarer at KI brukes i virksomheten, fordelt på virksomhetens størrelse

N = 2 541

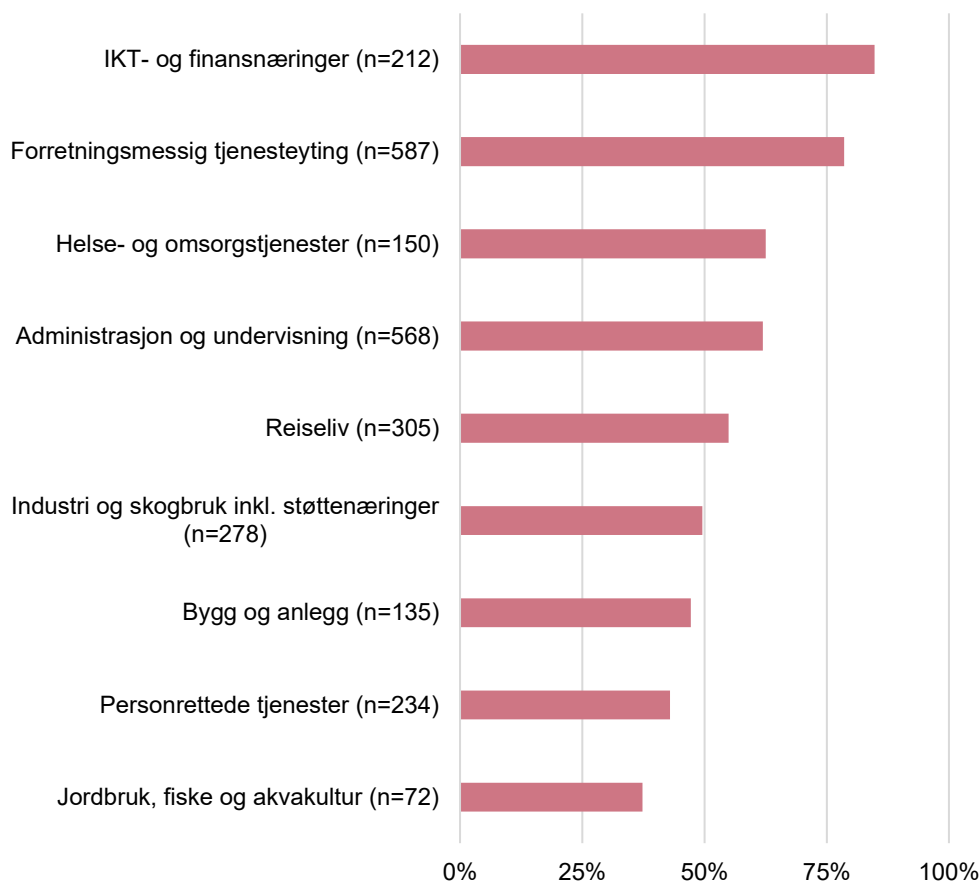
Note: Små virksomheter har her mellom 1 og 9 ansatte, mellomstore har fra 10 til 49 ansatte og store har 50 ansatte eller mer. Enkeltpersonforetak (uten ansatte) utbetaler ikke lønn (men oppgir personinntekt basert på uttak og overføringer fra virksomheten) og vil ikke bli registrert med ansatte i Enhetsregisteret. Se teknisk vedlegg for nærmere beskrivelse av gruppen virksomheter uten ansatte.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Spørreundersøkelsen indikerer videre at det er forskjeller mellom næringer når det gjelder omfang av KI bruk. Særlig IKT, finans og forsikring samt faglig tjenesteyting (rådgivningsbransjen), er næringene der KI brukes mest, jf. figur 4.3.

Dette er også næringer hvor internasjonal litteratur tilsier at KI har et særlig effektiviseringspotensial, som gjennomgått og diskutert i kapittel 3.

Figur 4.3 Andel virksomheter som svarer at KI brukes i virksomheten, per næring

N = 4 294

Note: Næringsinndelingen i figuren er basert på næringsstandard SN2007. Hvilke næringer som inngår i aggregatene, framgår av teknisk vedlegg.

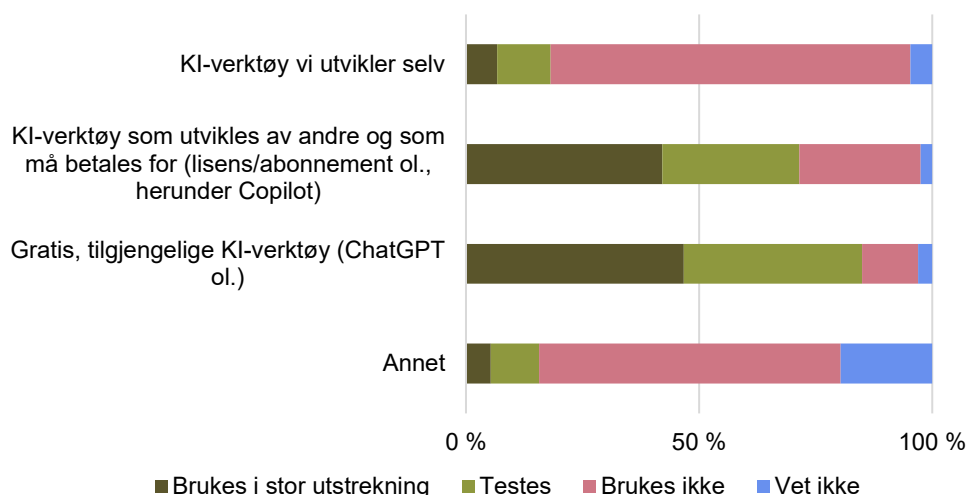
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

4.2 Særlig utstrakt bruk av «allmenne» verktøy

I årets undersøkelse har vi ikke spurt om hvilke KI-teknologier som brukes slik vi gjorde i 2023-undersøkelsen, men vi har spurt om type KI-verktøy, jf. figur 4.4. Resultatene underbygger hypotesen om at utbredelsen av KI henger sammen med tilgjengeliggjøringen av ulike typer verktøy som utvikles av andre enn virksomheten selv.

Siden 2023 har Copilot blitt en integrert del av office-pakken til Microsoft, som svært mange virksomheter bruker, og det har blitt lansert en rekke konkurrenter til ChatGPT. Når det er sagt rommer disse svaralternativene trolig mye forskjellig KI-bruk, og det er også kontinuerlig utvikling i hvordan verktøy kan tilpasses enkeltvirksomheter (KI-agenter eksempelvis). Videre er det mange verktøy som både har betalingsversjoner og gratisversjoner. Det kan slik sett være vanskelig å skille kategorisk mellom ulike typene av KI-verktøy.

Figur 4.4 Hva slags KI verktøy brukes i virksomheten?

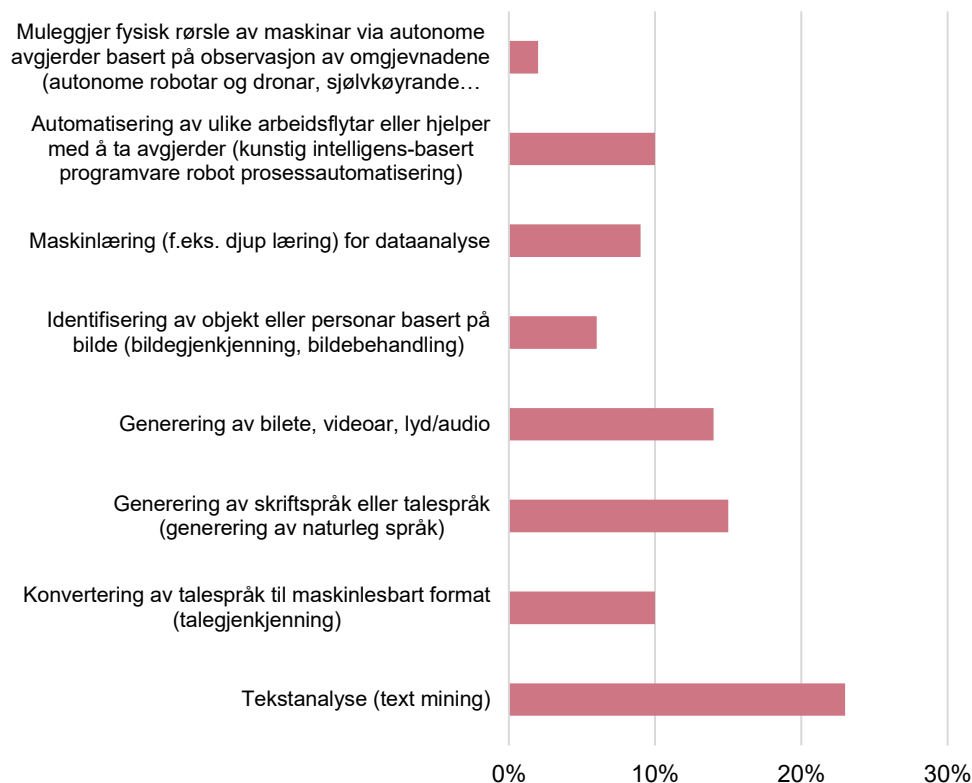

N = 2 395

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Med utgangspunkt i SSBs utvalgsundersøkelse (SSB, 2025c) kan vi få nærmere forståelse for hvilke KI-teknologier som er tatt i bruk i løpet av 2025, jf. figur 4.5. Resultater fra SSB underbygger at det særlig er generativ KI som brukes. ChatGPT (OpenAI), Claude (Anthropic) og Gemini (Google) er tre eksempler på tilgjengelige applikasjoner som tilrettelegger for bruk av flere av de generative KI-teknologiene omtalt i figuren.

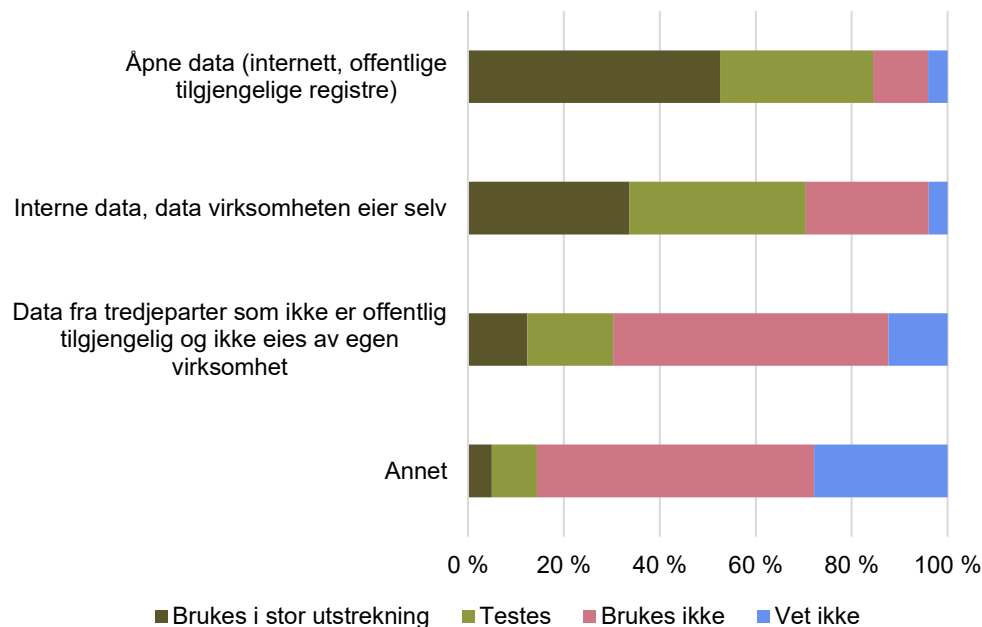
Figur 4.5 Bruk av kunstig intelligens teknologi (prosent) etter statistikkvariabel, sysselsetting, næring og år. Resultater fra 2025.

Kilde: SSB, tabell 13265

I årets spørreundersøkelse har vi også stilt spørsmål om hva slags data som ligger til grunn for KI-bruken. Svarene på dette spørsmålet underbygger også hovedbildet om at KI for de fleste respondentene dreier seg om de generelle verktøyene som «alle» kan ta i bruk og teste. De fleste respondentene bruker åpne data, jf. Figur 4.6.

Figur 4.6 Hva slags data brukes KI til å analysere?

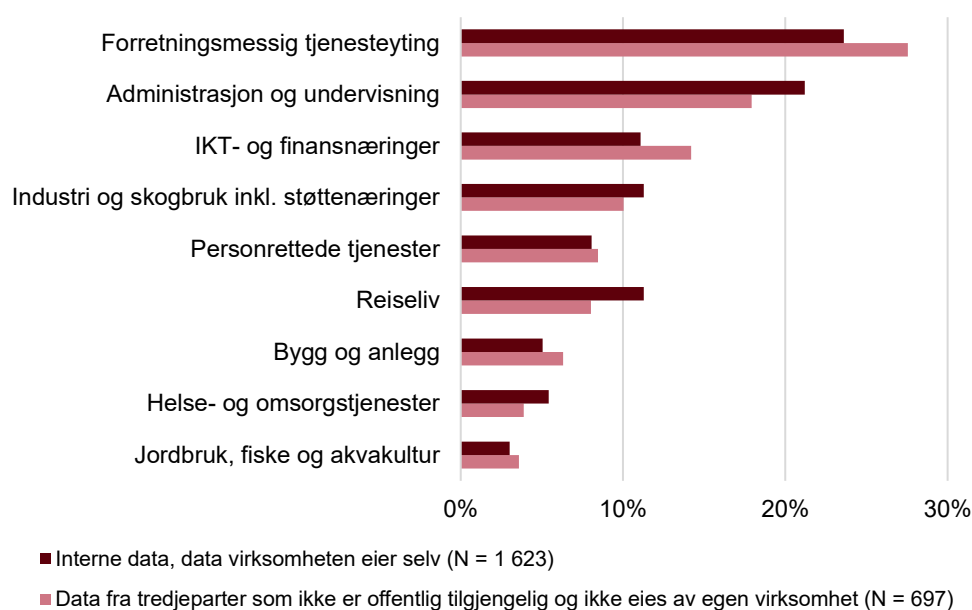

N = 2 305

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Når det gjelder data fra tredjeparter, så er det primært IKT-næringen og faglig tjenesteyting som i stor grad benytter denne typen data (vist i figur 4.7).

Figur 4.7 Hva slags data brukes KI til å analysere (fordelt på næring)?

N = 2 305

Note: Næringsinndelingen i figuren er basert på næringsstandard SN2007. Hvilke næringer som inngår i aggregatene, framgår av teknisk vedlegg.

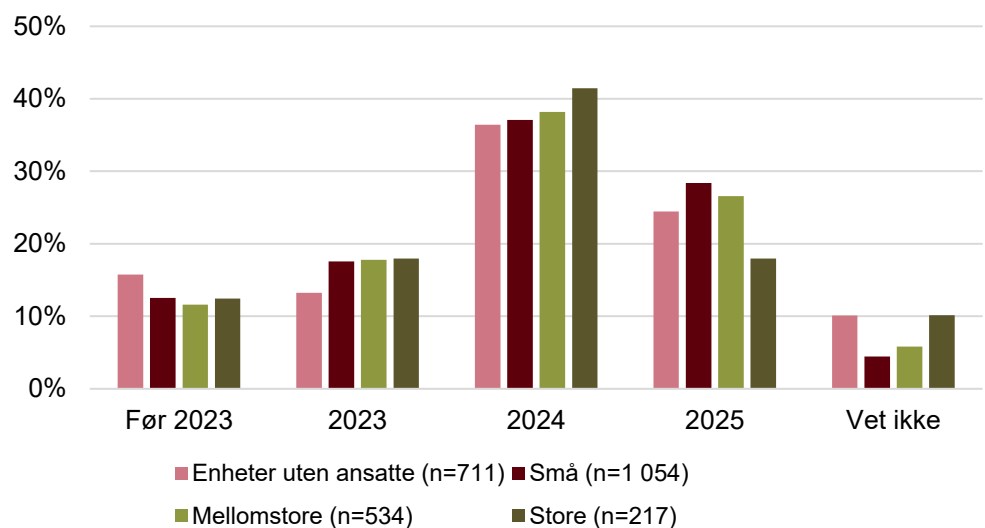
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Etter vår vurdering henger dette funnet trolig sammen med at virksomheter som er leverandører av IKT-løsninger eller leverer tilpasning/rådgivning knyttet til IKT-løsninger, faller inn under disse næringskategoriene. Denne typen virksomheter samarbeider typisk med kunder i å utvikle/tilpasse løsninger, og i disse prosessene vil kundens data være i sentrum.

4.3 KI ble tatt i bruk i 2024 og 2025

De fleste virksomhetene som har deltatt i spørreundersøkelsen svarer at KI ble tatt i bruk i 2024 eller 2025, jf. figur 4.8. Resultatet her underbygger igjen at bruken av KI i norsk næringsliv øker i takt med tilgjengeliggjøringen av KI-baserte verktøy. ChatGPT ble lansert i november 2022. Det er små forskjeller med utgangspunkt i bedriftens størrelse.

Figur 4.8 I hvilket år ble KI tatt i bruk i virksomheten, fordelt etter respondentens størrelse

N = 2 516

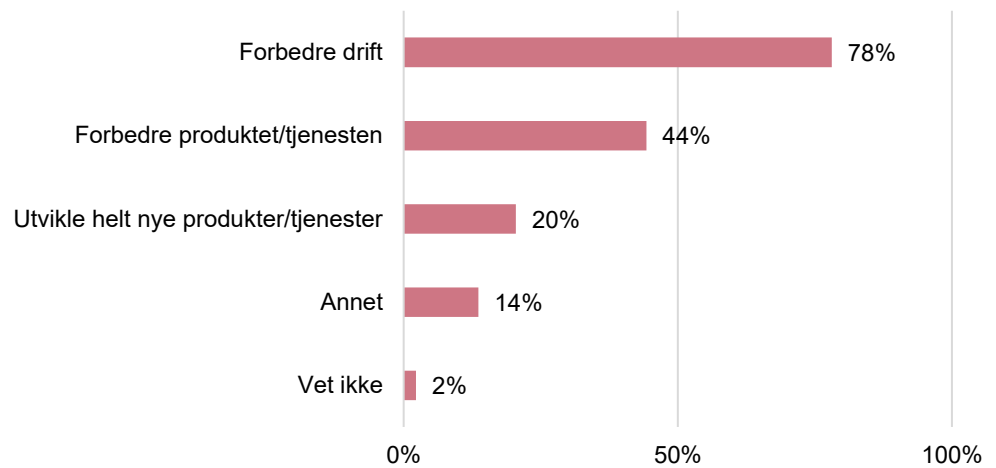
Note: Små virksomheter har her mellom 1 og 9 ansatte, mellomstore har fra 10 til 49 ansatte og store har 50 ansatte eller mer. Enkeltpersonforetak (uten ansatte) utbetaler ikke lønn (men oppgir personinntekt basert på uttak og overføringer fra virksomheten) og vil slik ikke bli registrert med ansatte i Enhetsregisteret. Se teknisk vedlegg for nærmere beskrivelse av gruppen virksomheter uten ansatte.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

4.4 KI brukes primært til å forbedre drift, men noen skaper også noe helt nytt

På spørsmål om hva KI brukes til i virksomhetene, svarer flesteparten at KI brukes til å forbedre drift, jf. figur 4.9. Samtidig er det verdt å merke seg at en av fem virksomheter (20 prosent) utvikler helt nye produkter eller tjenester med KI.

Figur 4.9 Kan du være spesifikk på hensikten med KI i deres virksomhet?

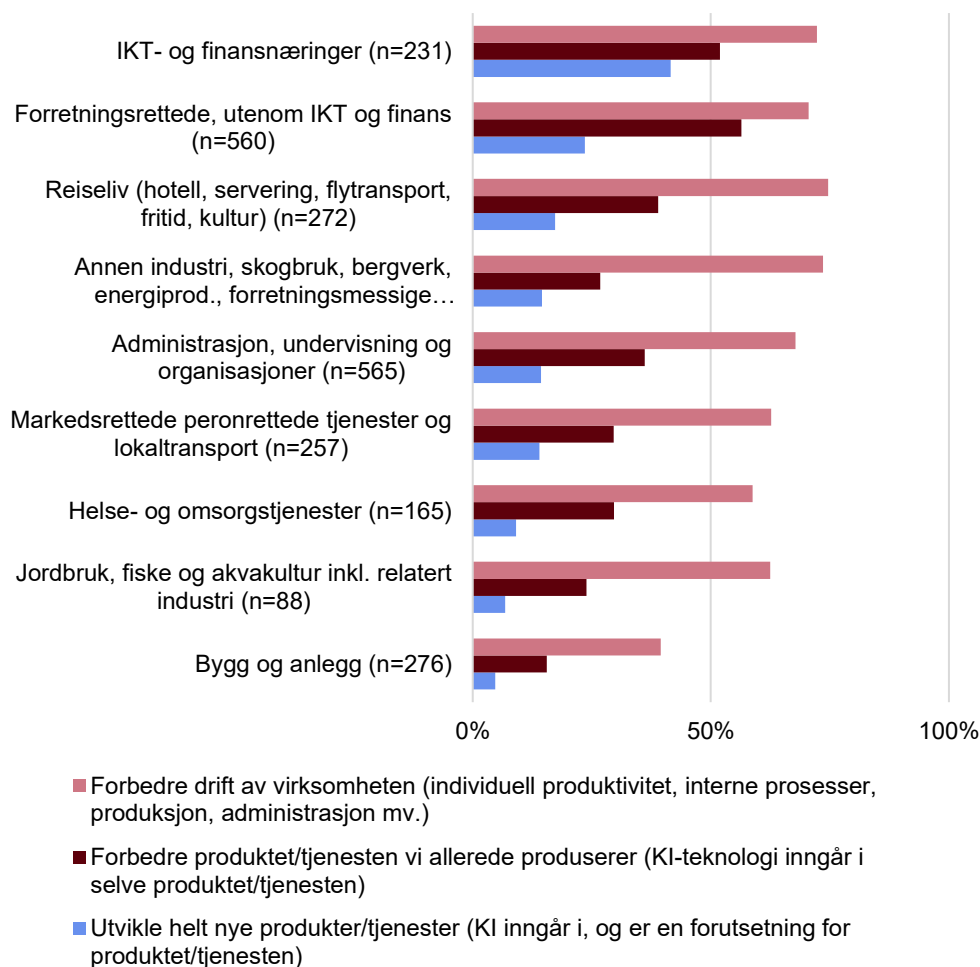

N = 2 289. Flere svar er mulig

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Størrelsen på virksomheten ser ikke til å ha betydning for hvordan respondentene svarer på dette spørsmålet. Når det gjelder næringsfordeling, ser vi imidlertid at det særlig er IKT- og finansnæringer, forretningsmessig tjenesteyting, faglig tjenesteyting og undervisning som ligger i front på å også bruke KI til å forbedre produktet/tjenesten eller utvikle helt nye produkter/tjenester. Hele 42 prosent av virksomhetene innenfor IKT- og finansnæringene rapporterer at de utvikler helt nye produkter eller tjenester. Innenfor forretningsmessig tjenesteyting ellers, rapporterer om lag 24 prosent av virksomhetene at bruker KI i utvikling av nye produkter eller tjenester.

Figur 4.10 Kan du være spesifikk på hva KI brukes til i din virksomhet?

N= 2 273

Note: Næringsinndelingen i figuren er basert på næringsstandard SN2007. Hvilke næringer som inngår i aggregatene, framgår av teknisk vedlegg.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Vi har ikke bedt respondentene utdype hva de mener, med svarene de har avgitt på spørsmålet om hva KI har vært brukt til, men i undersøkelsen SØA gjennomførte i 2023 (SØA, 2023) intervjuet vi en rekke virksomheter som på det tidspunktet nyttiggjorde seg KI på ulike måter. Erfaringene fra det forrige prosjektet ligger til grunn for at vi i denne undersøkelsen har inkludert spørsmålet med hva virksomheten bruker KI til.

Noe vi merket oss i 2023, er at det hadde oppstått en del virksomheter som ikke kunne eksistert uten KI – hele forretningsmodellen er basert på at KI eksisterer. Ett eksempel er Völur² som har utviklet et KI-basert verktøy for optimalisert utnyttelse av dyr som skal til slakt. Når det gjelder bruk av KI for å forbedre produktet, er et interessant eksempel Consigli³ som bruker KI til å optimalisere prosjektering og anbudsprosesser. Selskapet ble etablert i 2020, men da ChatGPT ble lansert oppstod nye muligheter for programvaren de hadde utviklet.⁴ Flere av virksomhetene vi intervjuet i 2023 viste til bruk av KI

² <https://www.volur.ai/>

³ Consigli ble høsten 2025 kjøpt opp av et amerikansk selskap. (dn.no)

⁴ <https://techwatch.no/nyheter/ki/article18768904.ece>

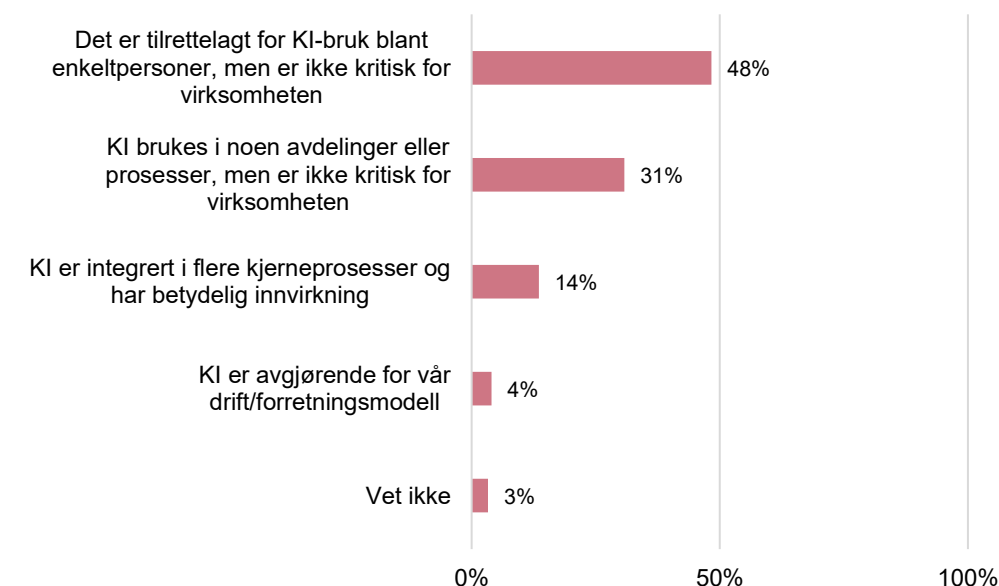
for å effektivisere drift, eksempelvis innhente og analysere kundedata og/eller forbedre kundedialog.

I 2023-undersøkelsen forsøkte vi å skille mellom ulike deler av «KI-verdikjeden», altså leverandører av KI basert teknologi (slik som Völur og Consigli), virksomheter som bistår bedrifter i å implementere teknologi (typisk konsulent- og rådgivningsselskaper) og brukere (alle virksomheter som vil ta i bruk KI). Dette sporet er ikke fulgt i årets undersøkelse, men spørsmålet om KI brukes til å utvikle helt nye produkter indikerer det samme. I noen sammenhenger vil eksisterende virksomheter utvikle helt nye produkter, i andre sammenhenger vil det skje i form av etablering av helt nye virksomheter. Uansett er det etter vår vurdering interessant særlig å følge med på i hvilken grad norske virksomheter deltar i teknologiutviklingen av KI-baserte produkter. Det er rimelig å anta at virksomheter som utvikler og leverer KI-baserte produkter vil spille en større rolle i framtidige internasjonale verdikjeder. Tilstedeværelse og utvikling av slike virksomheter kan i så fall bety mye for både framtidig konkurranseutsatt næringsliv og norsk inntektsutvikling.

4.5 KI er i liten grad integrert del av arbeidsprosesser

I lys av at KI i hovedsak brukes som et nytt allment verktøy, er det ikke overraskende at flesteparten av respondentene svarer at det er tilrettelagt for KI blant enkeltpersoner, men at KI ikke er kritisk for virksomheten, jf. figur 4.11. De færreste respondentene svarer at KI er integrert i kjerneprosesser eller er avgjørende for driftsmodellen.

Figur 4.11 Hvor integrert er KI i virksomhetens arbeidsprosesser i dag?

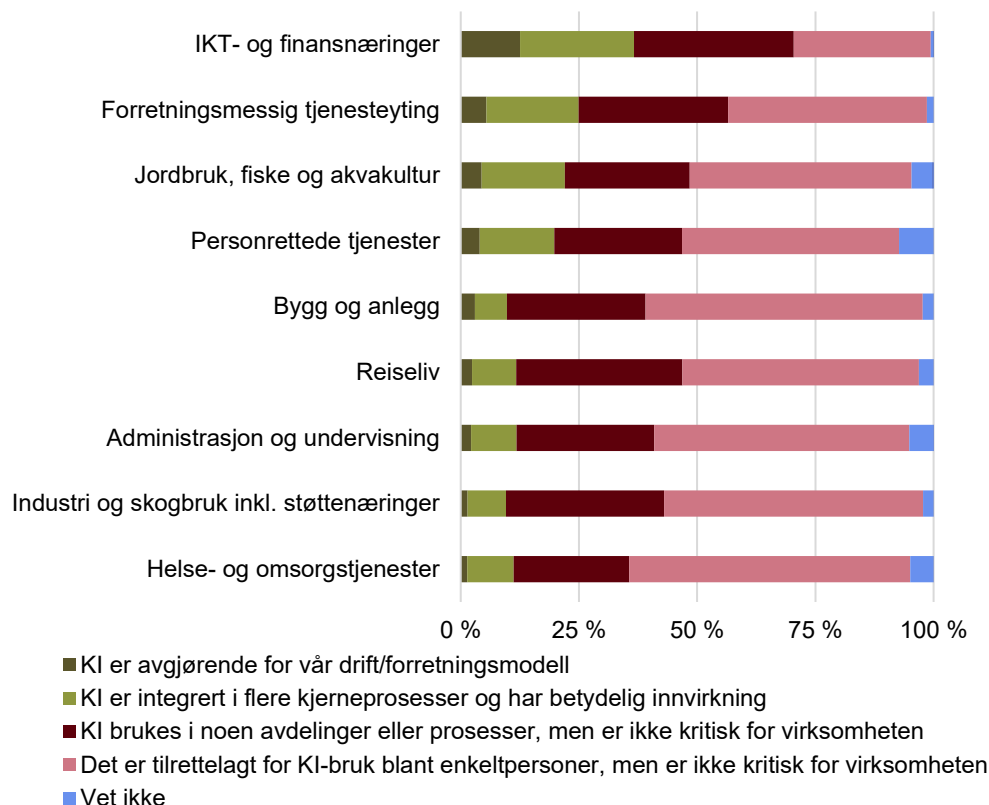

N = 2 447

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Også her ser vi at det er forskjeller på næringer, jf. figur 4.12. KI er absolutt, og ikke overraskende, mest integrert innenfor IKT- og finansnæringene. Nærmere 13 prosent av disse virksomhetene rapporterer om at KI er avgjørende for deres drift/forretningsmodell. Det er i alt rundt en tredel av virksomhetene i IKT- og finansnæringene som rapporterer at KI enten er avgjørende, eller integrert i flere kjerneprosesser og har betydelig innvirkning på virksomhetene.

Figur 4.12 Hvor integrert er KI i virksomhetens arbeidsprosesser i dag? Fordelt på næring

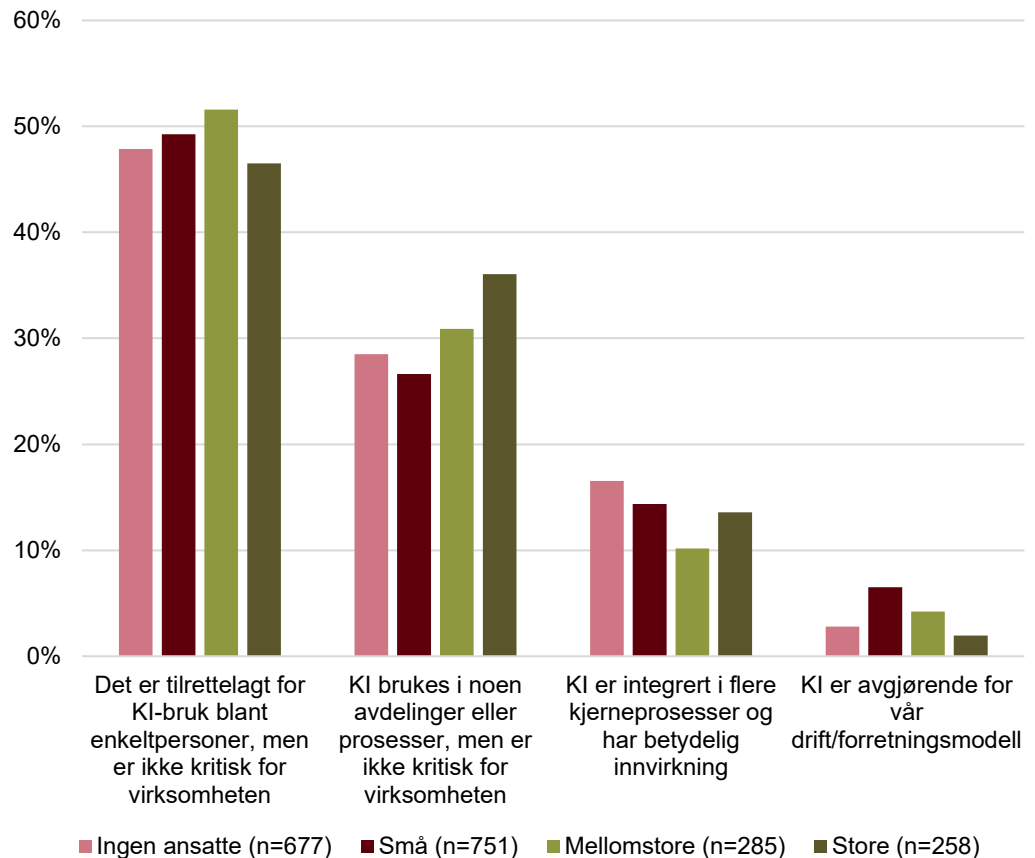
N = 2 447

Note: Næringsinndelingen i figuren er basert på næringsstandard SN2007. Hvilke næringer som inngår i aggregatene, framgår av teknisk vedlegg.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Fordelt på størrelse er det verdt å merke seg at det er de største aktørene som i størst grad har rullet ut KI, men at KI fortsatt ikke er kritisk for virksomheten, jf. figur 4.13. Samtidig er det en (svakt) fallende sammenheng mellom størrelse og at KI er integrert i flere kjerneprosesser og er av betydelig innvirkning på virksomheten.

Figur 4.13 Andel av virksomhetene som har integrert KI eller der KI er avgjørende for kjerneprosesser, prosent (N = 2447)

N = 2 447

Note: Små virksomheter har her mellom 1 og 9 ansatte, mellomstore har fra 10 til 49 ansatte og store har 50 ansatte eller mer. Enkeltpersonforetak (uten ansatte) utbetaler ikke lønn (men oppgir personinntekt basert på uttak og overføringer fra virksomheten) og vil slik ikke bli registrert med ansatte i Enhetsregisteret. Se teknisk vedlegg for nærmere beskrivelse av gruppen virksomheter uten ansatte.

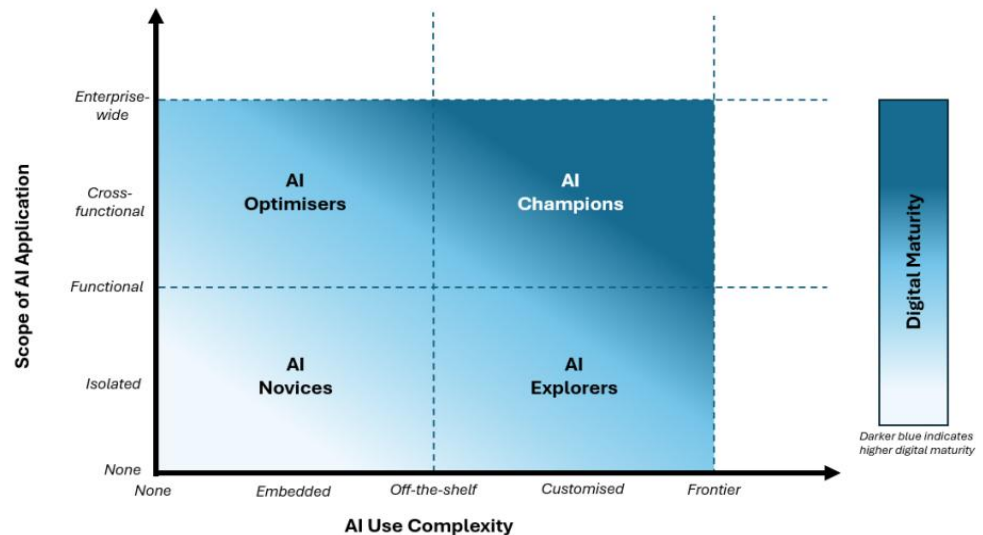
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

4.6 Nesten 20 prosent av norske foretak er frontløpere i KI bruk

Som tidligere omtalt, publiserte OECD i desember 2025 en analyse av små og mellomstore bedrifters bruk av kunstig intelligens i G7-landene (OECD, 2025).

Analysen illustrerer ulike strategier for KI-bruk. Noen virksomheter tar i bruk standardiserte løsninger, mens andre utvikler mer tilpassede verktøy. Tilsvarende varierer det om KI brukes i enkeltfunksjoner eller integreres på tvers av virksomheten. Virksomhetene grupperes etter hvor avansert KI-bruken er, ut fra hvor integrert KI er i virksomheten, og hvilke typer KI-verktøy som benyttes, jf. figur 4.14. Som andre klassifiseringer søker også denne inndelingen å balansere mellom detaljer og oversikt. Formålet er å synliggjøre både likheter og forskjeller mellom SMB-er i ulike faser av KI-adaptasjon, slik at virkemidler og politikk kan utformes mer treffsikkert.

Figur 4.14 Kategorier av små- og mellomstore bedrifters KI-adaptasjon

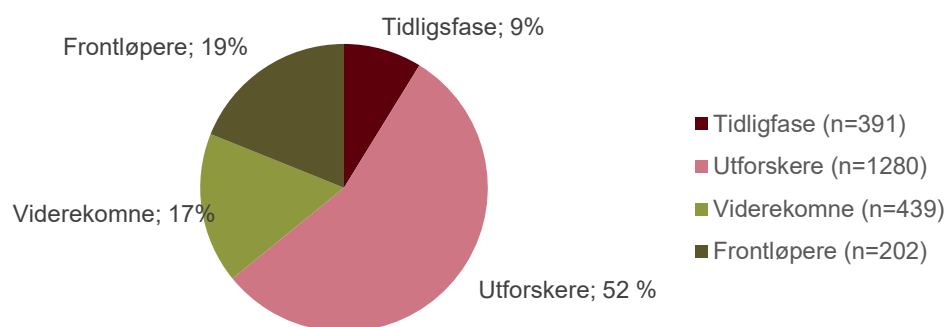

Kilde: OECD (2025)

OECD understreker at innføring og bruk av KI på virksomhetsnivå ikke er en lineær prosess, men skjer gradvis og i flere trinn (OECD, 2025). En virksomhets digitale modenhet er både en forutsetning for, og et resultat av, KI-bruk. SMB-er med høy digital modenhet har større sannsynlighet for å ta i bruk KI, samtidig som vellykket KI-bruk bidrar til videre utvikling av digital modenhet, blant annet gjennom mer effektive arbeidsprosesser, økt læring i organisasjonen og endringer i arbeidskultur.

OECD rapporten ble publisert i sluttinnspurten av vårt utredningsarbeid, og er derfor ikke tatt høyde for i utforming av spørreundersøkelsen. Vi har likefullt stilt spørsmål i spørreundersøkelsen som gjør at vi kan tilnærme oss OECDs gruppering.⁵ Med OECDs gruppering som utgangspunkt viser figur 4.15 hvordan respondentene i spørreundersøkelsen fordeler seg på de ulike kategoriene. Vi har oversatt OECDs grupperinger til norske navn⁶.

Figur 4.15 KI-adaptasjon i norsk næringsliv

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO, basert på (OECD, 2025)

⁵ Se teknisk vedlegg for hvordan dette er håndtert helt spesifikt

⁶ Champions = frontløpere, optimisers = viderekomne, explorers = utforskere, novices = tidligfase

Frontløperne er de bedriftene som i størst grad har adoptert KI i bedriften sin. KI er i stor grad integrert i deres arbeidsprosesser og de bruker KI verktøy som er mer spesifikt tilpasset deres virksomhet og deres arbeidsprosesser.

Det er i hovedsak virksomheter innen IKT- og finansnæringer samt andre forretningsrettede tjenestenæringer som kategoriseres som frontløpere. De to næringene utgjør til sammen om lag 60 prosent av frontløperne. Dette er ikke overraskende siden det også er disse næringene som i størst grad rapporterer å ha tatt i bruk KI, om høy KI-integrasjon, bruker KI til «noe nytt» og bruker KI mer avanserte og dyrere KI-verktøy. Det er også en betydelig høyere andel av frontløperne som bruker KI til å utvikle helt nye produkter eller tjenester sammenlignet med resten av respondentene.

Frontløperne fordeler seg på størrelse omtrent som det samlede utvalget av respondenter i spørreundersøkelsen fordeler seg. Det vil blant annet si at det ikke er flere store virksomheter blant frontløperne enn det er blant respondentene sett under ett. Man kunne tenkt seg at store virksomheter i større grad har mulighet til å investere i og nyttiggjøre seg KI, men samtidig kan det være en fordel for små virksomheter i det at de raskere kan snu seg rundt og ta i bruk nye, tilgjengelige verktøy.

Spørreundersøkelsen viser også at frontløperne i større grad enn resten av respondentene har brukt KI lenge. Over 20 prosent av frontløperne har brukt KI siden 2018 eller tidligere. For resten av respondentene er det bare 1,5 prosent som tok i bruk KI så tidlig.

5 Effekter av KI henger sammen med hvordan KI brukes

Virksomheter der KI brukes, mener at det bidrar positivt til virksomhetens utvikling.

Spørreundersøkelsen indikerer at gevinstene øker med bred og integrert bruk av KI.

5.1 Virksomhetene vurderer at KI har vært produktivitetsforbedrende

I spørreundersøkelsen stiller vi spørsmålet om hvordan KI har påvirket virksomhetens produktivitet, inntekter, kostnader og bemanning. Vanligvis er det arbeidsproduktivitet som benyttes som indikator for produktivitet. Arbeidsproduktivitet er et inntektsbegrep og defineres som verdiskaping per arbeidet time. Generelt er det slik at produktivitetsvekst skyldes to forhold⁷:

- inntekter øker (mens antall arbeidstimer og kapitalbruk holdes uendret)
- antall arbeidstimer reduseres (mens inntekter og kapitalbruk holdes uendret)

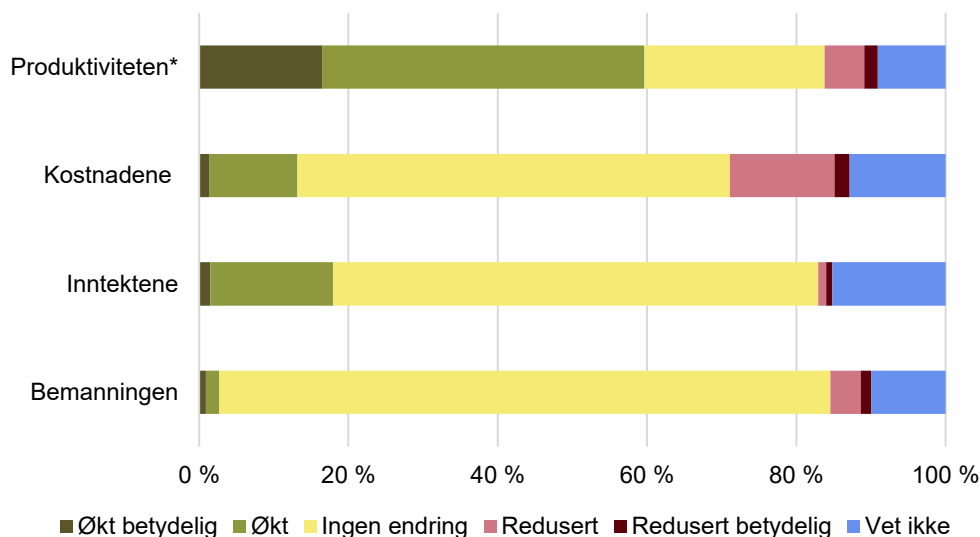
Når KI virker slik at inntektene øker per arbeidet time kan altså det skyldes at virksomheten effektiviseres. Effektivitetsgevinstene kan deles med kunden slik at produktet blir rimeligere, samtidig som virksomheten kan øke sine inntekter ved å produsere mer uten flere arbeidstimer (gitt at etterspørselen øker etter prisreduksjonen). Men inntektene kan også øke ved at kvaliteten på det virksomheten produserer blir bedre slik at kundene / brukerne er villige til å betale mer per enhet. I begge tilfeller vil produktiviteten i betydningen verdiskapingen per arbeidet time øke.

Dersom KI påvirker produktiviteten, så innebærer dette altså at KI enten fører til effektivisering – og dermed gir en produktivetsgevinst knyttet til sparte arbeidstimer, eller at KI gir en inntektseffekt gjennom å øke kvalitet og betalingsvillighet for eksisterende produkter eller til å utvikle produkter og tjenester som ikke fantes tidligere.

⁷ Det er selvsagt flere nyanser. Man kan også ha økning i arbeidstimer samtidig som det er en økning i inntekter, som likevel vil innebære økt produktivitet så fremst inntektene er høyere enn kostnadene forbundet ved økningen i arbeidstimer.

Basert på spørreundersøkelsen framstår det som at de fleste mener KI har hatt positiv betydning for virksomhetens produktivitet, jf. figur 5.1. Flere mener også at kostnadene har blitt redusert, og at inntekter har økt. Når det gjelder bemanning ser KI ut til å ha hatt liten påvirkning foreløpig. I prinsippet vil både kostnadsreduksjon og inntektsøkning vise seg i form av økt produktivitet, men det er ikke opplagt at alle svarerne ser på dette som koblete størrelser. Vi gjengir derfor svarene hver for seg.

Figur 5.1 Hvordan har KI påvirket virksomheten deres hittil?

* Underspørsmålet er formulert som «Produktiviteten (produksjon per arbeidstime)»

N = 2 242

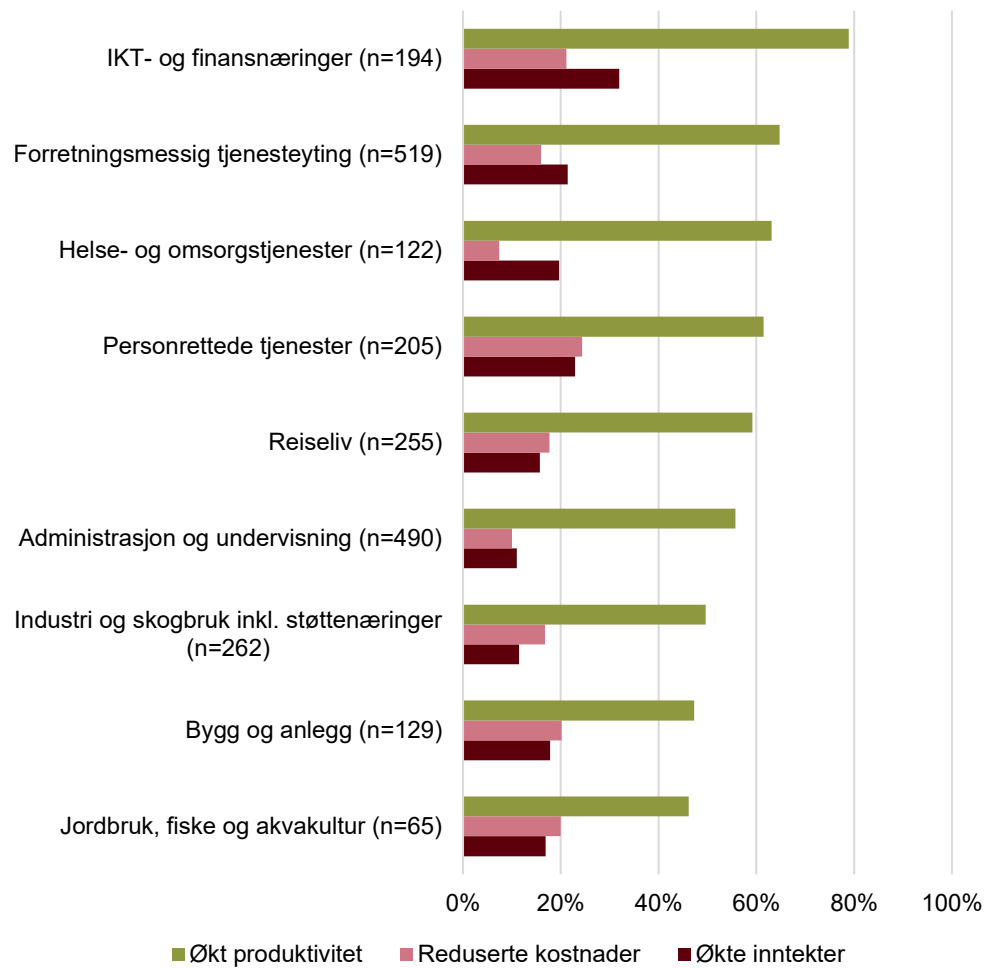
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Av de 60 pst. av respondentene som oppgir at KI har medført økt produktivitet, er det bare en tredel som oppgir at de har fått økte inntekter og/eller reduserte kostnader. Vår tolkning av dette er at virksomheter trolig tenker på effektivisering eller kvalitetsforbedring, når de rapporterer om produktivitetsforbedring. Og at dette ikke har gitt seg utslag i økte inntekter eller reduserte kostnader – ennå. Det henger trolig sammen med at KI, for de fleste virksomhetene, er et nytt fenomen og det er i liten grad integrert eller strukturert bruk av KI i virksomhetene hittil.⁸

Fordelt på næringer, ser vi at det særlig er IKT, finans og forretningsrettede tjenester som oppgir produktivitetsforbedringer og andre gevinster, jf. Figur 5.2.

⁸ Realisert produktivitetsutvikling kan måles f.eks. basert på regnskapsdata, men siden KI fortsatt er et nytt fenomen tror vi det er liten grunn til at produktivitetseffekter på nåværende tidspunkt kan spores i regnskapene. Dette henger for eksempel sammen med at siste tilgjengelig regnskap er for 2024 – samme år som de fleste respondenter rapporterer at de begynte å bruke KI.

Figur 5.2 Hvordan har KI påvirket virksomheten hittil? Produktivitet, fordelt på næring

N = 2241

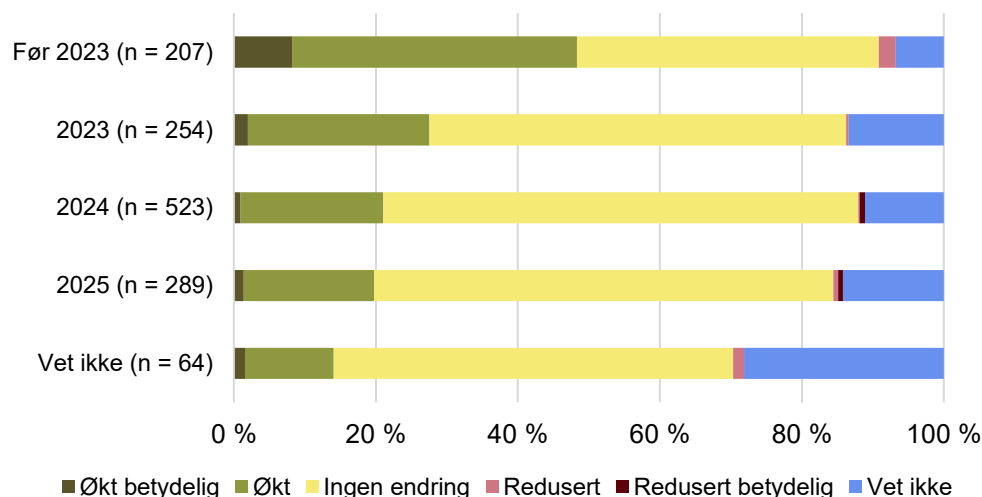
Note 1: Figuren inneholder andel som svarer «økt» eller «økt betydelig» på produktivitet og inntekter samt « redusert» og « redusert betydelig» på kostnader

Note 2: Næringsinndelingen i figuren er basert på næringsstandard SN2007. Hvilke næringer som inngår i aggregatene, framgår av teknisk vedlegg

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

Det framstår som at det er sammenheng mellom tidspunktet virksomheten tok i bruk KI og hvilken utvikling virksomheten har opplevd i inntekter, jf. figur 5.3. Det samme mønsteret gjør seg gjeldende når det gjelder kostnader. Virksomhetene som tok i bruk KI tidligere, rapporterer i høyere grad om reduserte kostnader.

Figur 5.3 Utvikling i inntekter fordelt etter år KI ble tatt i bruk i virksomheten

Note: Utvalget er virksomheter som oppgir å ha hatt økning i produktivitet.

N = 1 337

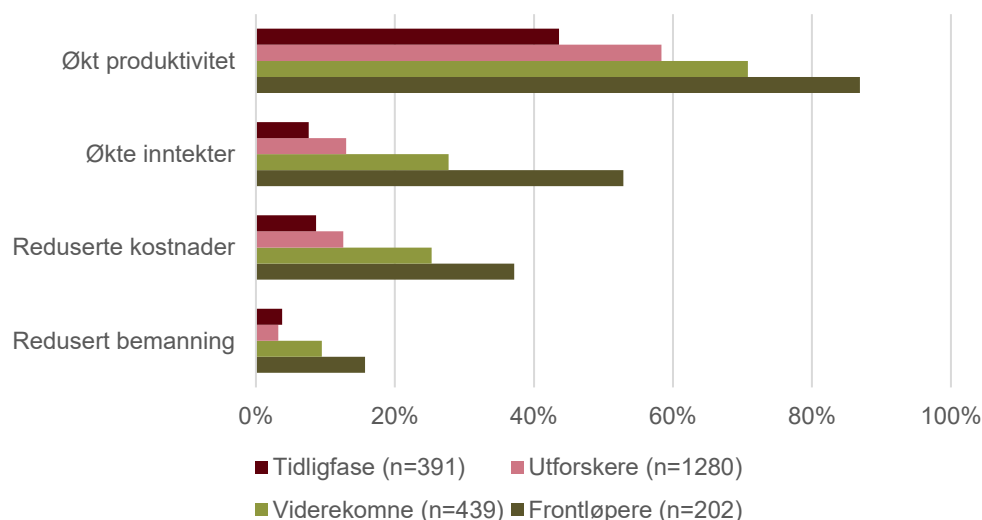
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

5.2 Jo høyere KI-adaptasjon, jo flere gevinster

Spørreundersøkelsen indikerer at det særlig er virksomheter med høy grad av KI-adaptasjon, som høster de største gevinstene av KI. Dette er i tråd med argumentene til blant annet Acemoglu og Johnson (se for eksempel Acemoglu og Johnson (2024)), som sier at de største effektene av KI vil vise seg når KI brukes til å komplementere arbeidstakere (gi dem nye evner og større kapasitet) heller enn å erstatte arbeidstakere.

I figur 5.4 har vi tatt utgangspunkt i kategoriseringen av KI-adaptasjon gjort av OECD (se kapittel 4.6), og undersøkt hvordan de svarer på spørsmål om effekter av KI-bruken. Ikke overraskende, og gjennomgående, er det frontløperne som rapporterer om flest produktivitetseffekter.

Figur 5.4 Hvordan har KI påvirket virksomheten deres hittil?

Note: N = 2 312

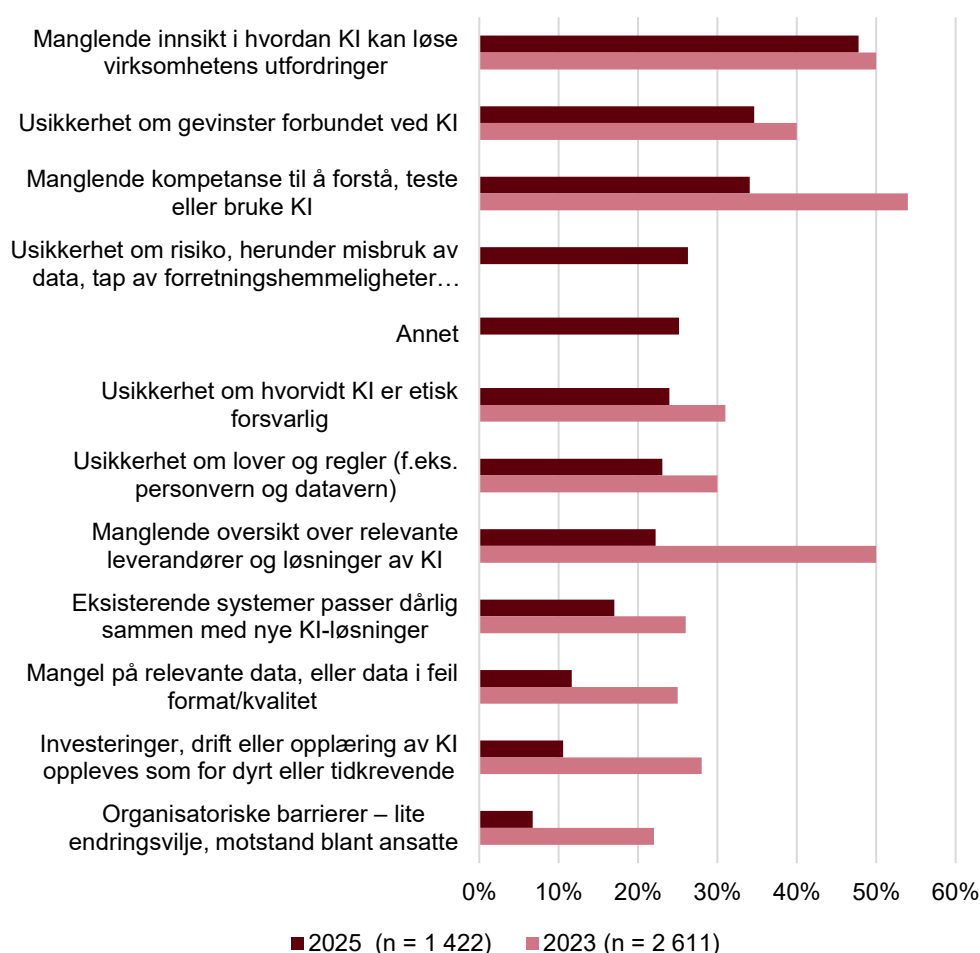
Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

5.3 Fortsatt usikkerhet om nytten ved KI blant norske virksomheter

Om lag 40 prosent av virksomhetene i spørreundersøkelsen svarer at virksomheten ikke har brukt KI. På spørsmål om hva som står i veien for bruk av KI, handler det primært om manglende innsikt i hvordan KI kan bidra til å utvikle virksomheten, usikkerhet om gevinster forbundet ved KI og manglende kompetanse til å forstå, teste eller bruke KI, jf. figur 5.5.

I spørreundersøkelsen som vi gjennomførte i 2023, hadde vi et tilsvarende spørsmål om barrierer.⁹ Hvis vi sammenlikner svarene fra 2025 undersøkelsen med 2023-undersøkelsen, gjengitt i figur 5.5, framstår det som at virksomhetene overordnet opplever færre barrierer nå enn for to år siden. I 2023 var det vesentlig høyere andel virksomheter som opplevde barrierer knyttet til oversikt over KI-leverandører og kompetanse til å forstå, teste eller bruke KI enn det vi finner nå i 2025. Vår vurdering er at dette trolig henger sammen med at tilgangen på og utvikling i KI-verktøy har økt betraktelig bare på disse to årene.

Figur 5.55 Hvilke barrierer står i veien for bruk av KI? 2025-undersøkelsen sammenlignet med 2023-undersøkelsen.

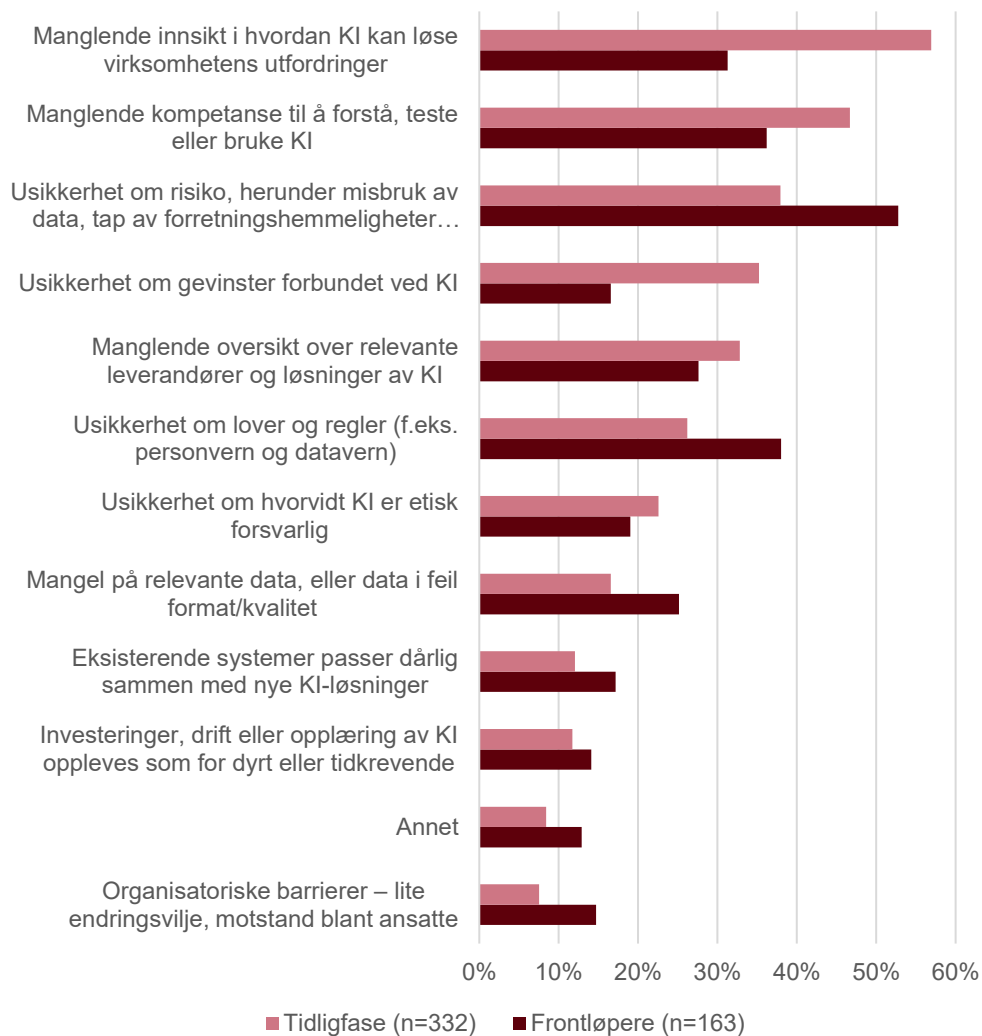
⁹ Ordlyden var ikke helt den samme i undersøkelsen fra 2023, men etter vår vurdering lik nok til at vi kan ha en rimelig sammenlikning med undersøkelsen fra 2025.

Virksomheter innen jordbruk, fiske og akvakultur, industri og markedsrettede personrettede tjenester og lokaltransport er næringene som i minst grad har tatt i bruk KI, jf. figur 4.3. Det er særlig virksomheter fra disse næringene som også framhever usikkerhet rundt hvilke gevinster KI har for deres bedrifter.

Dette kan trolig delvis forklares ut fra at disse næringene i stor grad inneholder yrker med større innslag av manuelle oppgaver som, i hvert fall på kort sikt, er mindre KI-utsatte enn for eksempel yrker i IKT næringen. Det er altså ikke nødvendigvis utelukkende manglende kunnskap om KI som representerer barrierer, men også kjennetegn og egenskaper ved næringer og yrker som per 2025 gjør dem mindre egnet til å ta i bruk KI, og derfor velger å la være.

Vi har også sammenliknet svarene mellom frontløpere i bruk av KI og de som er i tidligfase, gjengitt i figur 5.7. Det framstår som at det er variasjon i hva som er de største utfordringene for videre bruk av KI, avhengig av hvor integrert og brukt KI allerede er. Frontløperne peker primært på usikkerheter knyttet til datasikkerhet og lover og regler knyttet til personvern og datavern, mens virksomheter i tidligfase peker på innsikt i hvordan KI kan bidra til å løse utfordringer eller gi gevinster, samt manglende kompetanse til å forstå, teste eller bruke KI.

Figur 5.6 Hvilke barrierer står i veien for videre bruk av KI? Fordelt på adaptasjonsgrad.

Kilde: Spørreundersøkelse 2025 SØA/NHO

6 Oppsummering

Potensialet i KI må utnyttes

- Arbeidsmarkedet er under press, og Norge har for få mennesker i arbeidsstyrken til å løse framtidige oppgaver.
- Norge bør utnytte KI bedre fordi teknologien kan frigjøre betydelig arbeidskraft.
- KI kan frigjøre mer arbeidskraft enn det som trengs for å utføre dagens oppgaver.
- Overskuddskapasitet kan brukes til å forbedre kvalitet på tjenester, eller utvikle helt nye produkter og tjenester, og muligens nye lønnsomme arbeidsplasser

Økning i bruk av KI i næringslivet, men er lite integrert

- KI-bruken øker. I 2025 er det 55 pst. av norske virksomheter som har tatt i bruk KI, mens andelen var 24 pst. i 2023.
- Utviklingen har trolig vært tilbudsdrivet – særlig gjennom økt tilgjengelighet av «allmenne» KI-verktøy, som eksempelvis ChatGPT
- KI er i liten grad integrert i arbeidsprosessene i bredden av næringslivet
- Ca. 20 pst. av virksomhetene er frontløpere, dvs. at de bruker KI bredt og integrert.
- Det er i hovedsak virksomheter innen IKT- og finansnæringer samt andre forretningsrettede tjenestenæringer som kategoriseres som «frontløpere».
- Gevinster oppstår primært når KI er integrert i arbeidsprosessene, ikke når teknologien bare testes eller brukes ad hoc.

Fortsatt barrierer

- Mange virksomheter mangler innsikt i hvilke utfordringer KI kan løse, og hvilken verdi teknologien kan skape.
- Frontløperne peker primært på usikkerheter knyttet til datasikkerhet og lover og regler knyttet til personvern og datavern, mens virksomheter i tidligfase peker på innsikt i hvordan KI kan bidra til å løse utfordringer eller gi gevinster, samt manglende kompetanse til å forstå, teste eller bruke KI.

Referanser

- Acemoglu, D., & Johnson, S. (2024). *Power and Progress: Our 1000 Year Struggle over Technology and Prosperity*.
- Acemoglu, D., Kong, F., & Restrepo, P. (2025). *Tasks at work: Comparative advantage, technology and labor demand*.
- Felten, E. W., Raj, M., & Seamans, R. (2023). *How will Language Modelers like ChatGPT Affect Occupations and Industries?* Tilgjengelig på SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4375268>.
- Filippucci et al. (2025). *Opportunities and Risks of Artificial Intelligence for Productivity*.
- Gmyrek, P., Berg, J., Kamiński, K., Konopczyński, F., Ładna, A., Nafradi, B., . . . Troszyński, M. (2025). *Generative AI and Jobs. A Refined Global Index of Occupational Exposure*. Geneva: ILO Working Paper 140.
- Holmøy, E., Hjemås, G., & Haugstveit, F. (2023). *Arbeidsinnsats i offentlig helse- og omsorg: Fremskrivninger og historikk*. SSB-rapport 2023/3.
- NHO. (2024, 1 10). *NHO.no*. Retrieved from Kunstig intelligens i Norge 2024 - politikknotat: https://www.nho.no/contentassets/534558575a064f64b885b69bdac53ed4/kunstig-intelligens-i-norge-2024_politikknotat.pdf
- OECD. (2025). *AI adoption by small and medium-sized enterprises: OECD discussion paper for the G7*. Paris: OECD Publishing.
- Sokkeldirektoratet. (2024). *Ressursrapport 2024. Mulighetsbilder*. Retrieved from Sokkeldirektoratet: <https://www.sodir.no/aktuelt/publikasjoner/rapporter/ressursrapporter/ressursrapport-2024/mulighetsbilder/>
- SSB. (2025a). *ssb.no*. Retrieved from tabell 14365: <https://www.ssb.no/statbank/table/14365/tableViewLayout1/>
- SSB. (2025b). *ssb.no*. Retrieved from Slik bruker nordmenn kunstig intelligens: <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/informasjons-og-kommunikasjonsteknologi-ikt/artikler/slik-bruker-nordmenn-kunstig-intelligens>
- SSB. (2025c). *ssb.no*. Retrieved from Statistikkbanken, tabell 13265: <https://www.ssb.no/statbank/table/13265/>
- SØA. (2023). *Kunstig intelligens - nytte, muligheter og barrierer*. Oslo: Samfunnsøkonomisk Analyse AS.

SØA. (2024). *Rettferdig grønn omstilling*. SØA-rapport 4-2024.

SØA. (2025). *Arbeidsmarkedet for IKT-spesialister fram mot 2030*. SØA-rapport 6-2025.

Vigtel, T. C. (2024). *Teknisk dokumentasjon av ADMOD-framskrivingen*. SSB-notat 2024/52.

Teknisk vedlegg

Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen skal kartlegge hvordan kunstig intelligens brukes i norsk næringsliv. For at resultatene skal være pålitelige, har vi definert hvilke virksomheter som regnes som norsk næringsliv, og beregnet hvor mange svar som trengs fra ulike typer virksomheter. Undersøkelsen er sendt ut med mål om å få nok svar til at resultatene kan sies å være representative for næringslivet som helhet. Det er særlig viktig at utvalget gjenspeiler både ulike næringer og virksomhetsstørrelser (målt i antall ansatte).

Populasjon og utvalg

Populasjonen vi ønsker å belyse er bredden av norsk næringsliv. Denne populasjonen er operasjonalisert som aktive, norske markedsrettede virksomheter. I det følgende redegjør vi nærmere for hvordan populasjonen er definert, samt hvilke datakilder som er benyttet.

Utgangspunktet for operasjonaliseringen er Enhetsregisteret som inneholder informasjon om alle registrerte virksomheter i Norge. Enhetsregisteret inneholder derimot virksomheter som ikke nødvendigvis er aktive, som er av mer ideell eller statlig karakter (ikke-markedsrettet) eller er opprettet for å håndtere eiendeler eller pengestrømmer (for eksempel virksomheter som er opprettet for å drifte utleie av eiendom). Vi foretar derfor noen filtreringer for å forsøke å avgrense populasjonen i data til den sanne populasjonen vi ønsker å belyse i størst mulig grad.

Vi ser kun på hovedenheter med minst én registrert underenhet for å få et best mulig bilde av aktive virksomheter. Aktiviteten i virksomheter (hovedenhetene) registreres i underenhetene. Praksisen til SSB er å slette underenheter der det ikke er registrert aktivitet. Derfor vil hovedenheter uten underenheter i praksis være inaktive selskaper. Ved å kun beholde hovedenheter med minst én underenhet sikrer vi at vårt utvalg bare består av aktive foretak. Videre filtrerer vi bort:

- Virksomheter som er under avvikling, som er konkurs, som er slettet og som er under tvangsavvikling.
- En rekke organisasjonsformer etter dialog med SSB om hvordan de definerer aktive foretak.¹⁰
- Statlige og kommunale foretak¹¹
- Ideelle organisasjoner uten ansatte. Ideelle organisasjoner er ofte bedriftsidrettslag, foreninger og andre typer virksomheter som ikke er

¹⁰ Listen over organisasjonsformer som ekskluderes er: ADOS, BO, BRL, KBO, OPMV TVAM, UTBG, PERS, REGN, REV, SAM, UTLA, KTRF & ESEK

¹¹ Statlige og kommunale foretak er definert som virksomheter med sektorkodene X og Y.

kommersielle av natur og derfor heller ikke er relevante i denne undersøkelsen.

Grunnen til at vi ikke har filtrert bort alle selskaper uten ansatte er at det er kommersielle virksomheter som ikke nødvendigvis er registrert med ansatte (ansatte i Enhetsregisteret er definert som antall lønsmottakere). Årsaken til at det ikke er registrert ansatte kan være manglende opplysninger, men også at det for en del tilfeller ikke er lønsmottakere. For eksempel utbetaler aldri enkeltpersonforetak lønn (så lenge virksomheten ikke har ansatte ut over eieren selv), men tar ut inntekt som utbytte.¹² I den grad enkeltpersonforetak har ansatte skal det betales lønn og arbeidsgiveravgift mv., og da vil de også fremkomme med ansatte i Enhetsregisteret. Det er derfor relevant å ha med enheter uten ansatte, da det fint kan være aktivitet der.

Vår tilnærming fanger opp en rekke virksomheter der det er sannsynlig at det ikke drives kommersiell virksomhet, men uten å risikere å filtrere bort for mange virksomheter som driver kommersiell virksomhet og derfor hører hjemme i utvalget.

Utvalget vi står igjen med består av 440 587 virksomheter. Mange av disse virksomhetene har ikke tilgjengelig kontaktinformasjon. Basert på tilgjengelig kontaktinformasjon fra Enhetsregisteret er undersøkelsen sendt til 111 088 virksomheter. I alt besvarte 4 294 virksomheter første spørsmål og 3 488 besvarte hele undersøkelsen. Det gir en svarprosent på 3,9 % på første spørsmål og 3,1 % på siste spørsmål.

Spørreundersøkelsen er sendt per epost til et bredt utvalg norske virksomheter med spørreundersøkelsesprogrammet Enalyzer.

Det er i hovedsak topledere og eiere av virksomheter som besvarer spørreundersøkelsen. Disse utgjør rundt to tredeler av alle respondentene.

Representativitet

For å vurdere om vi har oppnådd et representativt antall svar har vi beregnet antall nødvendige svar basert på populasjonsstørrelse, akseptert feilmargin og konfidensnivå, samt forventet andel som har tatt i bruk KI. Vi har lagt til grunn en akseptert feilmargin på ±5 prosent, et konfidensnivå på 95 prosent og et anslag på at 30 prosent av virksomheter har tatt i bruk KI. Forventet andel som har tatt i bruk KI er basert på resultatene fra SØAs KI-undersøkelse fra 2023, men er oppjustert noe. Forventet andel som har tatt i bruk KI er et usikkerhetsmoment i formelen for representativitet. Vi vet ikke nøyaktig hvor mange som tar i bruk KI. Det er blant annet derfor denne undersøkelsen blir gjennomført. Derfor har vi måttet basere oss på anslag fra tidligere undersøkelser.

Formelen for antall respondenter som er nødvendig for å oppnå representativitet er:

$$n = \frac{N * Z^2 * p(1 - p)}{E^2(N - 1) + Z^2 * p(1 - p)}$$

¹² Se nærmere forklaring av inntekter i ENK hos [Skatteetaten](#).

Der:

$N = \text{antall i populasjonen for en gitt gruppe}$

$Z = Z \text{ verdien som er knyttet til konfidensnivå (95 \% gir } Z = 1,96)$

$E = \text{Feilmargin (satt til 5 \% i denne beregningen)}$

$p = \text{Sannsynlighet for at en virksomhet har tatt i bruk KI (antatt til 30 \%)}$

Basert på forutsetningene nevnt over beregnes nødvendig antall svar i ulike grupper virksomheter (både størrelse og næring) for at svarene skal være representative. Vi har oppnådd tilstrekkelig antall svar til at resultatene er representative for alle størrelsesgrupper og for de fleste næringer.

Den observante leser vil se at antall svar for representativitet ikke varierer i særlig grad mellom gruppene. Årsaken er at når antall respondenter blir høyt nok får man ikke like mye informasjon ut av å innhente ytterligere svar. Den første respondenten representerer en større merverdi av informasjon sammenlignet med respondent nummer tusen. Nyttien av en ekstra respondent er avtakende. Derfor er heller ikke den nødvendige størrelsen på utvalget fra en populasjon lineært med størrelsen på populasjonen. Det trengs en lavere *andel* av populasjonen i et utvalg dersom populasjonen er veldig stor sammenlignet med en mindre populasjon.

Tabell 1. Antall svar for representativitet og antall oppnådde svar fordelt på størrelse og næring

Størrelseskategori	Antall virksomheter i populasjonen	Antall svar for representativitet	Antall oppnådde svar
Enheter uten ansatte	355 051	322	2 312
Enheter med 1-9 ansatte	45 848	320	1 951
Enheter med 10-49 ansatte	33 494	320	918
Enheter med 50+ ansatte	6 194	307	414
Jordbruk, fiske og akvakultur	55 115	321	224
Industri og skogbruk inkl. støttenæringer	49 330	321	719
Personrettede tjenester	76 742	321	989
Bygg og anlegg	39 643	320	325
Reiseliv	59 372	321	620
Forretningsmessig tjenesteyting	53 180	321	971
IKT- og finansnæringer	13 565	315	297
Administrasjon og undervisning	57 835	321	1 151
Helse- og omsorgstjenester	35 805	320	299

Kilde: SØA

Vekting av svar

Tabell 2 og 3 viser fordelingen av respondenter og populasjon fordelt på størrelse og næring. Tabellen viser at utvalget er overrepresentert blant større bedrifter og blant bedrifter innen kompetansenæringer. Dette er typisk næringer hvor det er forventet en høyere andel som har tatt i bruk KI sammenlignet med resten av populasjonen.

For å ikke risikere at denne gruppens resultater påvirker de overordnede vurderingene av besvarelsene presenteres hovedresultatet om virksomheters bruk av KI med vektete svar. Respondentgruppene vektet slik at de utgjør en tilsvarende andel av respondentgruppen som de utgjør av populasjonen med følgende formel:

$$Vekt = \frac{andel_{pop}}{andel_{res}}$$

For enheter uten ansatte vil vekten for eksempel bli: $\frac{0,81}{0,32} = 2,53$

Vi presenterer bare vektete svar den overordnede figuren¹³ om bruk av KI, der vi har tilstrekkelig antall svar til at svarene er representative. Vi vektet ikke figurer som viser resultater for undergrupper grunnet at antall respondenter da blir for lavt til å ha oppnådd representativitet. Dersom man vektet ikke-representative svar risikerer man å kraftig øke resultatenes usikkerhet.

Tabell 2. Respondenter og populasjon fordelt på størrelse

Størrelseskategori	Respondentene	Populasjonen
Enheter uten ansatte	32 %	81 %
Enheter med 1-9 ansatte	43 %	10 %
Enheter med 10-49 ansatte	19 %	8 %
Enheter med 50+ ansatte	6 %	1 %

Tabell 3. Respondenter og populasjon fordelt på næring

Næring	Respondentene	Populasjonen
Jordbruk, fiske og akvakultur	4 %	13 %
Industri og skogbruk inkl. støttenæringer	13 %	11 %
Personrettede tjenester	13 %	17 %
Bygg og anlegg	7 %	9 %
Reiseliv	13 %	13 %
Forretningsmessig tjenesteyting	17 %	12 %
IKT- og finansnæringer	6 %	3 %
Administrasjon og undervisning	21 %	13 %
Helse- og omsorgstjenester	6 %	8 %

¹³ Figur 4.1

Framskrivinger av arbeidsmarkedets etterspørsel etter arbeidskraft med og uten bruk av KI

For å kunne anslå hvordan kunstig intelligens kan påvirke det norske arbeidsmarkedet, trenger vi et relevant sammenlikningsgrunnlag (referansebane) som viser hvordan økonomien forventes å utvikle seg fremover uten større endringer i politikk eller teknologi. Vi kan deretter sammenligne med en alternativ utviklingsbane med bred bruk av KI i økonomien, som vil redusere behovet for arbeidskraft for å produsere de samme varene og tjenestene som i referansebanen.

Framskriving av tilbudet av og etterspørsel etter arbeidskraft i referansebanen

Referansebanen er framskrevet med en tilpasset versjon av Samfunnsøkonomisk Analyses nærings- og kompetansemødel (SØNK).

Tallgrunnlaget i SØNK er hentet fra SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk for personer i aldersgruppen 15-74 år for perioden 2015-2024. De sysselsatte er fordelt på 37 næringsgrupper. Innad i hver næringsgruppe er de sysselsatte videre fordelt på 24 yrkesgrupper.

Første steg er å framskrive hver enkelt næringsgruppes etterspørsel etter arbeidskraft. Utgangspunktet for framskrivingene er forlengelser av utviklingstrendene vi har observert i arbeidsmarkedet de siste ti årene. Trendforlengelsene gir et grunnlag, som deretter er korrigert og kalibrert med utgangspunkt i tilgjengelig litteratur om markedsutviklingen og etterspørselen etter arbeidskraft i ulike næringer. Sentrale forutsetninger for framskrivingene er oppsummert i punktene under:

- Helse- og omsorgstjenestene utgjorde 19 prosent av timeverkene i 2024. Med flere eldre forventes samfunnets etterspørsel etter disse tjenestene å øke. Holmøy mfl. (2023) framskriver behovet for arbeidskraft i de offentlige helse- og omsorgstjenestene fram mot 2060. Vi har lagt til grunn resultater fra referansealternativet i analysen, som tilsier at arbeidskraftsbehovet øker med 46 prosent i 2040 og 78 prosent i 2060, sammenlignet med nivået i 2019.
- Sysselsettingen i petroleumssektoren er antatt å drives av produksjonsaktiviteten på norsk sokkel, som igjen blant annet påvirkes av oljeprisen, økonomiske konjunkturer, gjenværende ressurser på sokkelen og den geopolitiske situasjonen. Basisscenarioet i Sjøkeldirektoratets siste ressursrapport tilsier at produksjonen på norsk sokkel i 2045 er under halvparten av dagens nivå (Sjøkeldirektoratet, 2024). I referansebanen reduseres etterspørselen etter arbeidskraft tilsvarende nedgangen i Sjøkeldirektoratets basisscenario. I tillegg reduseres etterspørselen etter varer og tjenester fra leverandørindustrien tilsvarende (SØA, 2024).
- For øvrige industrinæringer drives etterspørselen av produksjon til både det norske og internasjonale markedet. Vi har antatt at sysselsettingsutviklingen i disse næringene utvikler seg i tråd med framskrivinger i Vigtel (2024) som tilsier noe redusert sysselsetting i kraftkrevende industri, men noe økt sysselsetting i andre vareproduserende næringer. Det samme grunnlaget er brukt for å framskrive at sysselsettingen i bygge- og anleggsnæringene blir omtrent

på nivå med 2024 og at etterspørselen innen bank og finans øker med i overkant av 10 prosent fram mot 2045.

- Digitalisering og annen digital teknologisk utvikling har gjort at IKT-næringene har vært blant landets raskest voksende næringer i sysselsetting de siste ti årene sett under ett. Veksten har imidlertid avtatt helt etter 2023. I referansebanen har vi lagt til grunn en etterspørselsvekst på rundt 20 prosent fram mot 2045, i tråd med hovedscenariet i SØA (2025).
- Vi har lagt til grunn at arbeidskraftsbehovet i både personrettede tjenester, som varehandelen og i resterende deler av offentlig sektor utvikles i samsvar med befolkningsutviklingen. For de fleste av disse næringene har vi lagt til grunn den samlede befolkningsutviklingen. For enkelte har vi brukt utviklingen i spesifikke aldersgrupper, for eksempel er etterspørselen i undervisningssektoren framskrevet i samsvar med utviklingen i antall barn og unge voksne. På tross av en underliggende produktivitetsutvikling i flere av disse tjenestene, tilsier framskrivingene at den samlede etterspørselen etter arbeidskraft øker i begge disse næringsaggregatene.

Andre steg er å framskrive et realistisk samlet tilbud av arbeidskraft fra befolkningen. Framover tilsier SSBs befolkningsframskrivinger at veksten i antall personer i arbeidsfør alder avtar, og flater helt ut fram mot 2045. Samlet sett øker befolkningen i alderen 20-66 år med 2 prosent fram mot 2045. Vi legger til grunn at det samlede arbeidstilbudet øker proporsjonalt med befolkningsveksten i denne gruppen.

I framskrivingen av referansebanen for arbeidslivets etterspørsel har vi ikke lagt begrensninger på om det er realistisk at etterspørselen etter arbeidskraft kan dekkes.

Framskrivning av etterspørselen etter arbeidskraft med bred bruk av KI i økonomien

For å beregne effektene av KI på etterspørselen etter arbeidskraft, har vi tatt utgangspunkt i en indeks for ulike yrkesgruppers eksponering for automatisering av arbeidsoppgaver utviklet av Gmyrek mfl. (2025).

I indeksen har alle yrkesgrupper i Standard for yrkesklassifisering (STYRK-08) fått en verdi mellom 0 og 1.¹⁴ Yrker med indeksverdi opp mot 1 utfører i hovedsak oppgaver som kan automatisere med generativ KI. Yrker med lavere indeksverdier utfører i hovedsak oppgaver som ikke kan automatiseres med generativ KI.

Vi har operasjonalisert indeksen i beregningene ved å anta at bruk av generativ KI reduserer arbeidskraftbehovet i en yrkesgruppe i 2045 tilsvarende halvparten av indeksverdien for yrkets utsatthet. For et yrke med indeksverdi på 0,5, legger vi til grunn at etterspørselen etter yrkesgruppen faller med 25 prosent sammenlignet med referansebanen.

Vi har valgt å bruke halvparten av indeksverdien fordi det er usikkert om effektivisering av enkeltoppgaver vil gi tilsvarende utslag på yrket som

¹⁴ Indeksen er utviklet for den internasjonale yrkesstandarden (ISCO-08). STYRK-08 samsvarer i all hovedsak med ISCO-08, med unntak av et fåtall yrkesgrupper. Vi har brukt en korrespondansetabell mellom de to standardene for å koble indeksen til norske data.

helhet.¹⁵ Vi har deretter koblet indeksen til statistikk om yrkesgrupper i det norske arbeidsmarkedet, og igjen videre til de næringsgruppene der personer i disse yrkesgruppene jobber.

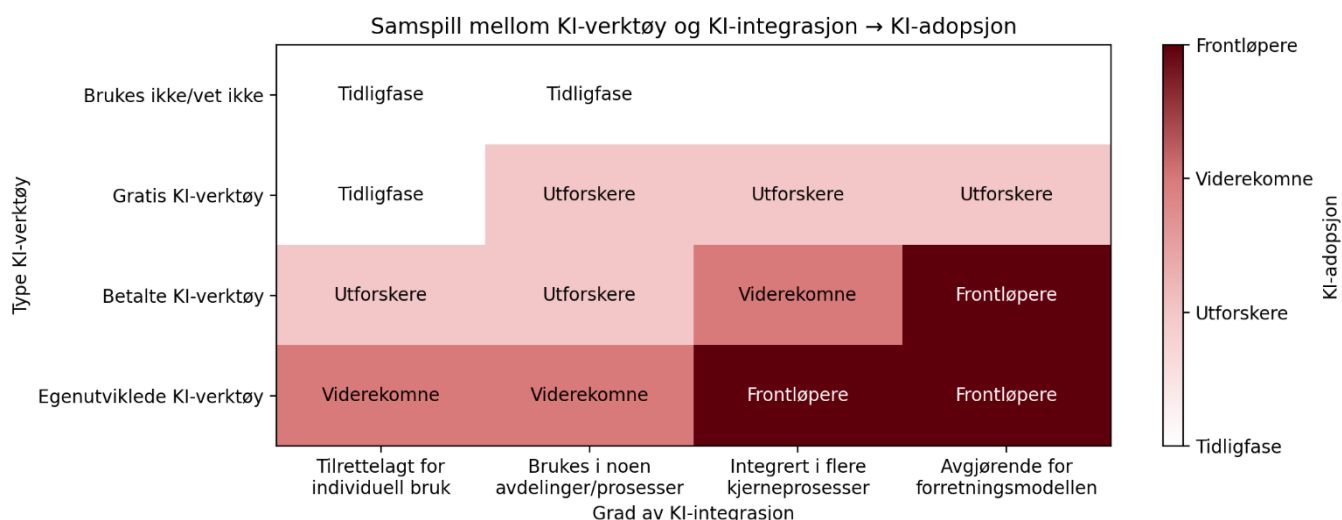
Logikken for denne alternative framskrivningen er at referansebanen tilsier at arbeidsmarkedet etterspør 4,7 milliarder arbeidstimer for å produsere den forutsatte mengden varer og tjenester i økonomien. Med bruk av KI kan mange oppgaver automatiseres, og arbeidsmarkedet kan produsere den samme mengden varer og tjenester med 4,0 milliarder arbeidstimer. Den arbeidskapasiteten som frigjøres kan økonomien og samfunnet nyttiggjøre seg av på ulike måter. Det kan for eksempel være å utføre oppgaver som ikke er prioritert i dag på grunn av kapasitetsmangel eller å produsere helt nye varer eller tjenester som ikke produseres i dag.

KI-adaptasjon

OECD sin nye rapport om KI adaptasjon blant SMBer i G7 landene (presentert for første gang i kapittel 4.6) deler inn selskaper i fire grupper. Tidligfase, utforskere, viderekomne og frontløpere. Vi har med utgangspunkt i resultater fra spørreundersøkelsen delt respondentene inn i disse fire kategoriene. Vi har tatt utgangspunkt i to spørsmål fra spørreundersøkelsen og krysset disse for å definere grader av KI adaptasjon i virksomhetene.

Det første spørsmål er «Hvor integrert er KI i virksomheten deres i dag?» og det andre spørsmålet er: «Hvilke KI-verktøy brukes i virksomheten i dag?»

Vi har videre delt inn respondentene etter hvordan de har besvart de to spørsmålene i henhold til figuren under. Det er ingen som har svart vet ikke/brukes ikke på alle typene av KI-verktøy og samtidig har svart at KI er integrert i flere kjerneprosesser eller er avgjørende for forretningsmodellen og derfor er disse feltene tomme.

¹⁵ Sammenligning med andre transformativ teknologi kan tilsa at det tar ti år før om lag halvparten av virksomheten fullt ut implementer nye transformativ teknologi, jf. Filippucci mfl. (2025).

